

ARADI KÖZLÖNY

Szerkesztő és igazgató:
D. STAUBER JÁNOS

ARAD 51. évf. 122. szám
1940. június 1., szombat

Felállítás-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: Aradi Közlöny lapkiadó p. t. — Törvénytiszvári bejegyzési szám: 10/1—1938.

Berlin: A Somme-tól északra nincs harcképes szövetséges haderő

Páris: Dunkerque körül megszilárdult a védelmi arcvonal

Hadifogságba került a visszavonuló csapatok főparancsnoka, Prioux tábornok — Franciaországban üléselő belga parlament megszavazta az új belga hadsereg felállításának költségeit

A németek megszervezték az elfoglalt francia tengerpart védelmét

Berlin. (Rador.) A vezérfőhadiszállásról kelteztett legfőbb hadvezetési közlemény a következőket tartalmazza:

Míg az Északkelet-Franciaországban lévő francia csapatok zömét szétszórjuk, néhány elkülönített és bekerített különítmény egyes körzetekben folytatja az ellenállást, amit rövidesen megszüntetünk. A megmaradt brit haderő elleni támadások folytatódhatnak a mindössze néhány kilométert kitevő arcvonalon, amelyet mesterséges elárasztással védenek rípnessé vált területen, ugyancsak Dunkerque-től nyugatra. Az arcvonalon még elkezdődött harcol, hogy katonák, más feladatok elvégzésére rendelkezésünkre álljanak. A hadifoglyok pontos számát és személyes állapotát még nem sikerült megállapítani. Mára a kedvezőtlen idő miatt a léghaderő csökkentett tevékenységét feleltetheti ki ellenére a dunkerquei kikötő berendezésének támadták. Haditengerészeink egy részét elfoglalták a szükséges állásokat a holland és a birtokunkban lévő belga tengerpart védelmére. Ugyancsak megszerveztük a birtokunkba jutott francia tengerpart védelmét is. Egy német gyorsjáratu órhajónak sikerült torpedóval elcsúsztatni a belga partok magasságában. Május 30-ától 31-ig hajó éjszaka a brit hadirepülőgépek ismét támadást intéztek Északnémetországban nem katonai célpontok ellen. Jelentős kárt nem okoztak. A holsteini körzetben az éjszaka egy német vadászgép előtt egy ellenes repülőgépet, Északfranciaországban pedig a szövetségesek három francia harcirepülőgépet veszítettek. Ugyancsak éjszaka Stavanger közelében lelőttek egy brit harcigépet. Két né-

met repülőgép hiányzik.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentette: Prioux tábornok, az első számú francia hadsereg főparancsnoka és számos magasrangú francia tiszt Cassel-től keletre Steenvorder-nál fogságba esett. Prioux tábornok 61 éves és egyike a tapasztaltabb francia főparancsnokoknak. A foglyok őrjáti számát még nem sikerült megállapítani.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentette a harctérről: A Flandriában és Artoisnál a német csapatok, amelyek mindössze néhány erdősébb és elkülönített helyen kísérlik meg a franciák hogy késleltessék elkerülhetetlen sorsuk bekövetkezését és kétségbeesett ellenállást fejtenek ki. Giraud és Prioux tábornokok nem az egyedüli francia tábornokok, akik német fogságba kerültek. A szövetségesek utolsó ellenállásukat Dunkerque előtt mintegy 10 kilométeres mélységben fejték ki. Nem lehet azonban folyosóról beszélni, amely a partig érne. Az angol katonák kihasználják a kedvezőtlen légköri viszonyokat, a part felé menekülnek és a La Manche csatornán menekülőket vastag ködtakaró borítja.

A német egységek egyre inkább közelednek a fontos parti magasatokhoz és ezeknek elfoglalása nagy kihatással lehet a háború további fejleményére.

Berlin. (Rador.) A DNB jelentése szerint a Sommetől északra már nincs harcképes szövetséges haderő. A német csapatok folytatják a szétszórta ellenséges haderő megsemmisítését. Az angol-francia csapatok mindent elkövettek, hogy az angol hadihajók védelme alatt elmeneküljenek a flandriai hadszíntérről, ez azonban nem sikerült, mert a német légi egységek megsemmisítő módon támadták meg az angol szállítóhajókat. A mintegy 10 nappal ezelőtt kezdődött flandriai csata súlyos csapást mért a szövetséges haderőre. A világtörténelem legnagyobb csatája német győzelemmel végződött.

Két német gyalogsági támadás

London. (Rador.) A Reuter-iroda harctéri munkatársai a következőképpen ismerteti a hadihelyzetet:

Különbséget kell tenni a 40 hadosztályra beosztott flandriai német gyalogság és a motorizált hadosztályok között. A németek jelentős számú páncélos motorizált hadosztály felett rendelkeznek, de a hadsereg zömét gyalogság teszi, amelyet 1914-es mintára szerveztek. Csütörtökön két fő támadás volt: az első keletről nyugat felé Nieuport—Furness felé, a másik déli irányból Dunkerque felé, amelynek célja a dombvidék meghódítása volt. Ugy tudják, hogy a két támadás során elképzelhetően heves volt a harc. A németek zárt sorokban támadtak és rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. Valószínű, hogy német részről nem vártak olyan ellenállásra, mint amilyenét találkoztak és gyors győzelemre számítottak, elkeseredett harc helyett.

A mesterséges elárasztás következtében Dunker-

que körül megszilárdult a védelmi arcvonal és a szövetségesek ellenállását most már lobban meg szervezhetik.

Az a mód, ahogyan a szövetségesek léghaderője valószínűleg bombatűzgellosítottja a csapatok visszavonulását, csodálatot keltett. Prioux tábornok, a francia első hadsereg parancsnoka, akiről a németek azt állítják hogy elfogták, nagyszerű hírnevet szerzett hadvezetésével. Abban a helyzetben, amelyben akkor volt, amikor a belga hadsereg megadta magát, csapatait elvesztettnek tekintették, de

híhetetlen bátorsággal és határozottsággal nézett szembe a helyzettel.

Az a tény, hogy hadseregének maradéka érintetlen és hogy a haderő több köteleke elérkezett Dunkerquebe, világosan mutatja szervező és hadvezetői képességének rendkívüliségét.

Charleville francia város elpusztult

Berlin. (Rador.) Charleville francia várost a francia polgári lakosság és a szövetségesek bombavetői elpusztították. Ugy látszik, hogy vagy erre felfogadott ügynökök vagy pedig fanatikus hazafiak voltak azok, akik éjszaka több házat felgyújtottak mégpedig azért, hogy a francia repülőknél jelt adjanak. A Charlevillei német parancsnokság közbelépése ellenére a várost megmenteni nem lehetett és az ma már csak romhalma.

Ütközet Dunkerque körül

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség magyarító közleménye szerint a szövetséges csapatok tartják magukat nemcsak Dunkerque vizzel elárasztott táborhelyén, amelyet az áradás most már majdnem teljesen körülvevett, hanem az Isar vonalán is. Prioux francia tábornok hadseregei majdnem mind elérték már ezt a helvet. A csapatok nagy része eljutott ide és ezeket sikerült biztonságba helyezni. A másik részük is utban van Dunkerque felé. A csapatok behajózási munkáit és a szállítást tovább folytatják. Ugyanitt folyik az utánpótlás és a tábori kórházak behajóztatása is. Lejebb az Aisne folyónál és Rethel környékén a németek több támadást kíséreltek meg, de ezeket a francia csapatok kivédtek. Arragoniában heves tüzéségi tűz volt és ezt követően a németek járőröket küldtek ki, amelyeket a franciák elűztek.

A Párisban kiadott péntek déli hivatalos jelentés közli, hogy északra továbbra is nagy harcok folynak. A szövetséges csapatok visszavonulása igen jó körülmények között folyik és eddig is két szövetséges hadosztályt behajóztak.

A hivatalos jelentés közli, hogy a Somme és az Aisne mentén helyi gyalogsági tevékenység fejlődött ki mindkét fél részéről.

Az Aisne és a Meuse között eléggé erős tüzéségi harc folyik. A Meuse és a Mosel között német támadási kísérleteket a francia csapatok visszautasítottak. Dunkerquenél még mindig folyik az ütközet.

A Reuter-ügynökség közlése szerint hivatalos helyen kijelentették, hogy a flandriai angol és francia csapatok elszállítása még mindig erős ütemben folyik. Egyelőre nem nyilatkozhatnak arról, hogy eddig mennyi csapatot szállítottak el. Azt mondják, hogy ez a szám meglehetősen nagy. A szövetségesek most a flandriai tengerparttól bizonyos távolságban húzódo vonalat tartanak. Az elvonulást ezen a vonalon belül fegyelmezetten és a legnagyobb rendben folytatják, jóllehet nagy akadályokkal küzdenek meg.

Aerial tengernagyt, a flandriai brit expedíciós hadsereg behajózásánál közreműködő tengeri haderő parancsnokát a becsületrend nagvkeresztjével tüntették ki.

Felnyitották a nieuporti zsilipeket

A Havas hírszolgálati iroda a harctéri helyzetről a következőket jelenti: A Flandriában harcoló szövetséges hadsereg helyzete bármennyire komoly, mégsem olyan kétségbe ejtő, mint ahogyan azt a német propaganda terjeszti. A franciák a dunkerquei megerősített zónában áradásokat idéztek elő, amelyek az

Holnap, vasárnap: ISKOLANAI

AZ AAC SPORTTELEPEN

ellenséges gyalogság és rohamkocsik előrenyomulását meggátolják.

A nieuporti zsüipeket felnyitották és az ellenségre hatalmas mennyiségű tenger-víz zudul.

amely teljesen hasznavehetlenné lágyította az utakat. A német részről Dunkerque elleni légitámadás során a parti ütegek és a hajóágyuk több mint 100 ellenséges gépet lőttek le.

A Havas-iroda közlése szerint a francia légihaderő a kedvezőtlen légköri viszonyok

Londonig hallatszik az északfranciaországi ágyuzás

London. (Rador.) A Reuters-iroda harctéri tudósítója felkereste azt a csatateret, ahol egy francia motoros hadosztály harcol. Ez a hadosztály állította meg két héttel ezelőtt a német előnyomulást Sedantól délre és azóta lévészáróháború fejlődött ki. A hadosztályt vezénylő tábornok az újságíróknak ezeket mondta:

— Tizenöt napos harc után visszavertük az ellenséges motoros hadosztályt annak ellenére, hogy tömegtámadásokat intézett soraink ellen. Megérkezésünk óta egy tenyérnyi földet sem veszítettünk itt. A rohamkocsik harca sokban hasonlít a tengeri vagy légi ütközetekhez. Tankjaink úgy manőveroznak, hogy oldalba kaphassák az ellenséget és néhány száz méterről löhessék azt. Ezek a hadmozdulatok percekben belül már véget is érnek. Nincsen olyan rohamkocsi, amely néhány száz méter távolságból a tüzelést kibírná.

A Daily Telegraph katonai munkatársa azt írja, hogy a 15 kinevezett tábornok időt akar nyerni a hadsereg átszervezésére, valamint arra is, hogy a német páncélos

ellenére is május 29-ről 30-ra nagy bombázást és felderítő repülőutakat tégezt különösen a Somme mentén.

London. (Rador.) Az angol légügyi miniszterium jelentése szerint az angol légihaderő egységei rendkívül élénk tevékenységet fejtettek ki és a mintegy 60 nehéz bombavetőből álló légitraj több mint 10 ezer kiló súlyú bombát dobott le ellenséges repülőterekre, vasuti csomópontokra és katonai csapatösszevonóhelyekre. Valamennyi gép visszatért kiindulási pontjára.

haderő megállításának módját megtalálják. A kidolgozott program szerint ezer darab 100 tonnás, háromezer darab 30—35 tonnás és hater ezer darab 10—20 tonnás rohamkocsit állítanak majd harcra. Bizonyosra veszik, hogy ez az erő elegendő nemcsak a védekezésre, hanem arra is, hogy utat nyisson a gyalogságna és a francia tüzértámadásoknak.

Stockholm. (Rador.) A Stockholms Tidning londoni tudósítója jelenti, hogyha nyugat felé fúj a szél, egész Londonig elhallatszik az északfranciaországi ágyuk tüzelésének hangja. A délnyugati angol partokról éjszakánként jól láthatók a tüzek, sőt a nehéz ágyukból kicsapódó lángok is.

Megsemmisítik a franciák a hadianyagot, amelyet nem tudnak elszállítani

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentése szerint a főhadiszállás által meghagyott terv szerint a flandriai hadsereg tervszerűen visszavonul Dunkerque felé. A visszavonulás során heves küzdelmek

lynak le. A németek elszánt és nagy erőkkel végrehajtott bombázásával keresztlövés történt, a franciák visszaverték és a németek nagy erőfeszítéseik következtében veszteségekkel szembesültek. A francia csapatok szivósartarak magukat és azokat az egységeket, amelyek már nem vettek részt a harcban, hátrára szállították és Franciaországba irányították. Ezek a német jelentések, amelyek szerint francia csapatok hájót a süllyesztette volna nem felelnek meg a valóságnak. Egyetlen francia hajó sem rongálódott meg és a csapatszállításban nem volt akadály. Német hadihajó ugyanis nem jelent meg Dunkerque közelében és a német repülőket kísérleteit a francia parti ütegek és hadihajók megsemmisítették.

Ugvanck a Havas-iroda jelenti, hogy a behajózó francia csapatok, amelyek Flandriából Franciaországba térnek vissza, nem hártnak hátra semmiféle hadianyagot, hanem amit nem tudnak elszállítani, azt megsemmisítik.

A Havas-iroda jelentése szerint a belga hadsereg egyes ezredet nem teljesítették Lipót király parancsát a fegyverletételről.

Ezek a csapatok ma harcolnak a szövetségesek oldalán. A belga légihaderő legnagyobb része a belga kormány utasítását teljesítette és ezek a gépek Angliába repültek.

London. A flandriai harctéri tudósítója érkezett angol és francia katonákon kívül nagy számú belga uszály és katonai partra az angol partok felé. A belga hadsereg egy részét a Lipót király parancsára visszavonulástól megparancsolták a szövetségesek oldalán.

Az elhatározás

Írta: Gellért László

A nagy nőidivááruház direktorisa lángvörös arccal jött vissza szobájába. A felindulásból reszketve ült le az íróasztalához és egyetlen mozdulattal a földrepergette azokat a drága modelleket, amelyek éppen tegnap érkeztek meg Párisból. Pedig azokért a kartonlapokért, amelyeken csak a szakértő szeme fedezte fel az elkövetkező szezon fejve rejtgetett divan-típusait, egy egész kis vagyont fizetett ki a cég főnöke. Amikor már földre dobta a drága rajzokat, még rugott is rajtuk egyet Anna kisasszony, a nagy cég nőidivátosztályának tehetséges, irigyeit vezetője.

És ma — pedig már harminc éve van a cég szolgálatában — olyan sérelem érte, ami lelke legmélyéig haragította. A cég főnöke, aki az utóbbi időben szokatlan ingerülten volt, pedig máskülönbön művészetileg fejlesztette ki magában az érzéketlen eltitkolását, olyan hangon beszélt vele, ahogyan még soha Valóságga lefordította Annát, valamilyen kis jelentéktelen tévedés miatt, amit az egyik anyagrendelésnél tett. Hiába igyekezett megmagyarázni, hogy a tévedésnek nem ő az oka, a nagyhatalmu cégtulajdonos annál jobban ordított. Nagyon rosszul esett neki ez a szokatlan hang. De nem akarta a főnököt még jobban idegesíteni. Még a régi, nehezebb időkben meganult önfegyelmességével, szó nélkül kijött a főnök szobájából.

De itt, az ő irodájában, ahol az egész nőidivátosztály vezetése összpontosult, egyedül ült most. Eppen a déli zárás ideje következett el.

Anna kisasszony már kisért a első dühét és mintha kisé megnyugodott volna. Elgondolkozott az elmúlt harminc esztendőn, amelyet a cég szolgálatában töltött. Hogy is volt csak? Harminc év előtt még nagy tulzítás lett volna a szerény kis varrodát cégnek nevenni. A külvárosban, egy sötét udvari lakásban másodmagával varrta naphosszat a kartonkötőket, az olcsó gyermekruhákat a mostani cégfőnök édesanyja. És ő, a kis kifizetőlány képviselte a „személyzetet”. De a kis varroda mindennap gyarapodott és amikor ő kifizetőlány minőségéből a varrodányok közé került, már szűk lett a kis lakás és egy kisebb üzlethelyiséget bérelt ki

a tulajdonosnő. Persze, csak az egyik mellékküccsben.

S egyszerre csak jött a világháború. Ez alatt minden megváltozott. Kopott ügynökökből, nagyvárosok tipikus kávéháztulételeiből, akik ki tudták használni ezeket a borzalmas éveket, millió mosok lettek. A pénz az uccán hevert. Ezek az évek és néhány szerencsés hadseregszállítás volt az, amely pár év alatt egy körüli, fündöklő áruházra változtatta az egykori kis varrodából keletkezett szerény üzletet. De ma jobb erre nem is gondolni. Keserűséget, hálátlanságot érezt a tulajdonos iránt, aki az imént olyan goromba volt hozzá.

Ő kitarított és a harminc év alatt a kifizetőlányból a nagy üzlet vezetője lett. Sokszor elmosolyodott, amikor eszébe jutott, hogy a mostani főnöknek sokat javította a lyukas harisnyáit, amikor a többi lány már hazament a Csaján-uccal kis varrodából. De szeretettel ragaszkodott a családohoz, mert hálás akart lenni azért, hogy a mai főnök édesanyja annyi jót tett vele, a szegény, elhagyott, külvárosi árvalánnyal. Igaz, őt is megbecsülték, aminek bizonyítéka volt az a fényes pályafutása, amelyet az évek folyamán a szegény kis varrodánytól, igaz hogy hallatlan erőfeszítéssel és veleszületett természetes intelligenciával, egészen idáig megtett. Sokszor jutott ez eszébe, ha a nagy világcégek utazóival tárgyalta a ragyogó áruházban s azok a hatalmas rendelések felvétele után, az arisztokráciákhöz tartozó hódolatot csókolgató kezét. Neki, a nagyhatalmu igazgatónőnek.

Anna ezmélázva nézett maga elé. Az előbbi sérelem még ott égett a lelkében. Ebben a percben kinyílt az ajtó és félenken belépett rajta az áruház egyik régi takarítónője, az egyetlen, aki még a régi üzletből maradt. Mint varrodó dolgozó volt valamikor, de már akkoriban is öreg volt, mikor Anna a régi kis varrodába került. Később meggyöngyült a szeme és mint takarítónőt alkalmazták. Megbízható, csendes asszony volt ez a Nagyné, az egyetlen, aki a régi időkre még emlékezett. De éppen ezért, Anna nagyon éreztette vele szemben azt a nagy távolságot, amely az elmúlt évtizedek alatt közöttük keletkezett. Sokszor maga is éreztte, hogy túlságosan rideg vele szem-

ben. De így próbálkozott meg már éve óta, hogy Nagyné visszavertse az ősezelvőkedésétől, ami a személyzetét totta volna a tekintélyét.

Nagyné ebben a Szokaján időben dolgozott, hogy Annát az irodájában találja, kor, a déli szünetben szokta takarítani ez bált. Amint belépett és megpillantotta Annát, lenken visszahúzódott.

És Anna ebben a pillanatban, amikor annyira hatása alatt volt az előbbi sérelem végtelenül megsajnálta az öreg Nagynét, mintha egyetlen tanúja. Valamint megnevezhetetlen községet érezt veje szemben és mintha benne a jövő volna megtestesülve az a jövő, ami rá is várhat, ha nem vigyáz magára és elveszti a nagy jövedelmét és mintha a sok előny, ami ezzel együtt jár, amit évről-évre szorgalmas munkájával harcolt ki magának. Szokaján-Darabos volt az öreg asszonyhoz, aki zavartan nézett rá, mert nem volt szokva az ilyen hanghoz.

— Üljön ide mellém, kedves Nagy néni, már olyan régen beszélgettünk egymással.

És kedvesen, érdeklődve hallgatta az öregasszony mindjobbban belemegődött meséjét. Elhatározta, hogy ezután az egész személyzetével szemben másképp fog viselkedni, nem lesz olyan fenhéjázó és rideg, mint eddig.

Igy beszélgettek egy darabig, amikor hirtelen megszólalt a házteljes hangja. Anna fejében a kagylót. Tudta, hogy csak a főnök lehet.

A főnök minden további nélkül ezeket mondta:

— Nézzé, kedves Anna, felejtse el az előbbi idegességemet, utánanézttem a múltjának és összehasonlítom a számlákkal. Magának volt igaz. Igazán nagyon bánt, hogy az előbb magával szemben...

Az előbbi már be sem várta Anna. Boldog izgalommal tette le a kagylót. Szinte alig tudott szóhoz jutni. De egy pillanat alatt tisztában volt a helyzettel. Nagyné éppen folytatni akart egy érdekes történetet, amit az egyik elárulónőből hallott, amikor Anna feljött az asztalról és a régi hangján így szólt a bámuló öregasszonyhoz:

— Mondja, Nagyné, maga minden szobában ennyit locsog, ahelyett, hogy a munkáját végeztetné.

Erélyes német jegyzék az ellogott repülők érdekében

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenté: A német kormány a svéd kormány utján jegyzéket intézett a francia kormányhoz és ebben Ribbentrop külügyminiszter a következőket közli:

„A német kormány tudomására jutott, hogy a francia fogságba került német repülőkkel szemben a francia kormány nem tanúsítja a nemzetközi egyezményekben biztosított kötelezettségét.

Előkészületek Angliában az ejtőernyősök elleni védekezésre

London. (Rador.) Sir James Somerville altenger-nagy rádióbeszédében kijelentette, hogy bizonyos lég-körü feltételek mellett kisebb német csapatok partraszállhatnak Angliában anélkül, hogy észrevennék őket. Nagybritannia azonban ilyen eshetőségre fel van készítve.

Az angol belbiztonsági minisztérium közölte, hogy a mostani helyzeiben bármikor szükségessé válhatik a polgári védelem szolgálatba állítása. Ezért szükséges, hogy a polgári védelem tagjai mindig készen álljanak a szolgálat teljesítésére.

Az angol kereskedelmi flotta gyarapodásának eredményeképpen csökkentették a teherárak szállítási díjszabását

London. A holland és belga kereskedelmi tengeri flotta, valamint a norvég és dán kereskedelmi hajóhad nagyrészen a szövetséges flottához csatlakozott, — mint azt megírtuk. Londoni körök szerint a tengeri kereskedelmi flotta megerősödése következtében sikerült a tengeri teherárudíjszabást csökkenteni. Így például ez év márciusában La-Plata-tó Angliáig 145 shilingbe került egy tonna áru szállítási díja, míg május elején 125-re csökkent a díjszabás az elmulrt hét folyamán pedig 90-re esett a viteldíj. India nyugati partjaitól Angliáig terjedő útvonalon 140 shiling-ről 115-re csökkent a teheráru tonnánkénti viteldíja. A norvég, a dán, a holland és belga kereskedelmi hajóhad részbeni csatlakozásával a szövetséges kereskedelmi flotta 7 millió tonnával gyarapodott és jelenleg az 30 millió tonnát teszi ki.

Fokozzák az angol széntermelést

London. (Rador.) Az északfranciaországi szénvidék elvesztése következtében az angol kormány gyors intézkedéseket fogantatosított az angol széntermelés fokozására, hogy a hiányt pótolhassák. Az eddig üzemben kívül álló bányákat ismét megnyitották.

Uj háborus költségvetést szavazott meg a Franciaországban ülésező belga parlament

Limogesból jelenté a Havas francia hírszolgálati Iroda: A belga parlament és szenátus Limogesban együttes ülés tartott. Megnyitóbeszédet a képviselőház elnöke mondotta, aki hangsúlyozta, hogy a belgák njabb hadseregeket fognak felállítani mert nem nyugszanak bele a belgiumi és északfranciaországi német győzelmekbe. Girland belga szenátusi elnök hasonló szellemben beszélt és kifejtette, hogy akadnak még belgák, akik megmenetik a belga nép szabadságát és függetlenségét. Ezután Pierlot belga miniszterelnök emelkedett szólásra. Közölte, hogy miután a király nem gyakorolhatja uralkodói hivatását, az alkotmány értelmében a törvényhozó testületek és a minisztertanács irányítják Belgium sorsát. Az 1940-es Belgium — mondotta — még mindig az 1914-es Belgium, mely híven áll angol és francia szövetségesei mellett. Ellenállásunkat csak akkor hagyjuk abba, amikor elérjük céljainkat.

A miniszterelnök ezután elölőleg nyilatkozott a király lépéséről és biztosította az egybegyűlteket, hogy a szövetségeseikkel folytatják a harcot Belgium függetlenségéért és szabadságáért. A parlamenttől ezután egy újabb belga hadsereg felállításához szükséges költségvetés megszavazását kérte, amit 89 képviselő és 57 szenátor egyhangulag megszavazott.

Az új belga hadsereg felállításához szükséges költségvetés megszavazását kérte, amit 89 képviselő és 57 szenátor egyhangulag megszavazott.

Szigoruan járnak el Angliában a hadigazdálkodásról szóló rendelkezések megszegői ellen

London. (Rador.) Herbert Norrison ellátásügyi miniszter közölte, hogy a hadiüzemekhez intézett azon fejhívás, hogy fokozzák a hadianyaggyártást, kiváló eredménnyel járt. Azokkal szemben, akikről megállapítást nyert, hogy nem alkalmazkodnak a fejhíváshoz, a rendelkezésére álló eszközökkel lépnek fel. A személyi és anyagi érdekek nem állíthatják útját annak az érdekeknek, hogy Nagybritannia győztesként kerüljön ki a háborúból.

németek arcvonalán, a Gort tábornok vezetése alatt álló angol csapatok viszont nem tudtak már a tervek szerinti állásokba visszavonulni. Az angol csapatok más részének azonban sikerült visszavonulni a német nyomás elől. A megerősített Dunkerque védőműveit defenzíva céljaira kiépítették. A várost francia tengerész-csapatok tartják megszállva.

Stockholm. (Rador.) Ideérkezett távirati jelentések szerint a Brilloux tábornok vezetése alatt álló francia csapatok egy része a legnagyobb nehézségek árán keresztül vágta magát a

London. (Rador.) Angliában a zászlók alá hívott két újabb korosztályhoz mintegy 600 ezer ember tartozik és ezekkel együtt az angol hadsereg létszáma 3 millióra emelkedett.

A megszálló német csapatok főparancsnoka a dán királynál

Kopenhága. (Rador.) Kampisch tábornok, a dániai német megszálló csapatok parancsnoka a napokban elhagyja állomáshelyét és ebből az alkalomból fogadja a dán sajtó képviselőit. Hangoztatta, bizonyára megértik, hogy egy katonai odakivánczolás, ahol harcolnak. Majd utalt arra, hogy mi fenyegette Dániát, amikor a német csapatok megkezdtek bevonulásukat, ha a király nem hozta volna meg bölcs elhatározását. Dániára ép úgy, mint más országokra, borzalmas pusztulás és szerencsétlenség várt volna. Ismertette, hogy a közel kéthónapos megszállás alatt mennyire jól fejlődött a német és a dán viszony. Utalt arra, hogy a királynál tett tegnapi bucsulátogatásán is megerősödött ennek a viszonynak a fejlődése. A király megállapította, hogy a németek kifogástalanul viselkednek.

met csapatok kifogástalan magatartást tanúsítottak.

Amerikai vélemény a szövetségesek flandriai visszavonulásáról

Newyork. (Rador.) A Newyork Herald Tribune foglalkozik a szövetséges haderő Flandriában kifejtett ellenállásával és többek között ezeket írja: „Flandria előtt is létezett már bekerített haderő. Veszedelemes visszavonulás, valamint borzalmas behatározás és hősiesség ellenállás. Egyetlen esetben sem fordult azonban még elő olyan arányban és olyan helyen, mint most. Egy ilyen bátorsággal elviselt vereség nem katasztrófa és sok katonát mentenek meg még a bátor harcosok önfeláldozása következtében.”

Marshall tábornok, az Egyesült-Államok hadseregének vezérkari főnöke a parlament egyik albizottsága előtt kijelentette, hogy számítása szerint a német me-

A BŐR ERŐSÍTÉSÉHEZ

toros egységek 40 százalékát elvesztett, amikor offenzívába kezdtek a La Manche-csatorna irányában.

Hazatérésre szólították fel a közelkeleten tartózkodó amerikalakat

Beyruth. (Rador.) Az Egyesült-Államok konzulátusa felszólította a Közelkeleten tartózkodó amerikai állampolgárokat, hogy sürgősen utazzanak haza, mert később nem biztosíthatják a szállításukat.

Helyreállt a kereskedelmi forgalom Rotterdam és a Rajna között

Amszterdam. (Rador.) A DNB. jelenté: A Handelsblad című lap közli, hogy Rotterdam és a Rana között autómotorok segítségével ismét helyreállt a kereskedelmi forgalom. Ezek a hajók főzelekeket, burgonyát, turófejeket és sózott halat, valamint tejtermékeket szállítanak. Vonatpórhajók vannak utban német szénzállítményokkal Hollandia felé.

Kihallgatáson fogadta a görög király a német gazdasági küldöttség vezetőjét

Athén. (Rador.) A DNB jelenté: A görög fővárosban tartózkodó német gazdasági bizottság vezetője, Németország meghatalmazott miniszterével együtt meglátogatta Metaxas görög miniszterelnököt. A tárgyalások a német-görög kliring-egyezménnyel kapcsolatos kérdésekről folynak.

Kellemetlen a litván kormány a szovjet-jegyzék

Kaunas. (Rador.) A Litván Távirati Iroda felvilágosítással szolgál a szovjet jegyzékről s megállapítja, hogy a szovjetkormány gyanúsításai a litván kormányt rendkívül kellemetlenek, mert a két ország között 20 év óta barátság áll fenn. Nincs semmi ok annak feltételezésére, hogy ezeket a nézeteltéréseket baráti együttműködés révén ne lehessen elsimitani.

Barátilag intézik el a litván-szovjet konfliktust

Kaunas. (Rador.) A Stefani-ügynökség jelenté: A litván közvélemény egyöntetűen nagy felháborodást tanúsít azokkal az idegen bűnözőkkel szemben, akik a litván-szovjet viszony megzavarásán dolgoznak. Az a vélemény, hogy az incidenst barátilag intézik el.

Svédország semlegességét nem fenyegeti veszély

Stockholm. (Rador.) Hanson miniszterelnök kijelentette, hogy Svédország azért volt kénytelen katonai intézkedéseket fogantostani, mert a békét kívánja fenntartani. Svédországot semmiféle veszély nem fenyegeti és semlegességét mindkét hadviselő fél biztosította. A fogantostott intézkedéseket mégis fenn kellett tartani, mert Svédországnak biztosítani kell területének sérthetlenségét.

Elindult Bordeaux felé a „Washington” nevű hajó

Newyork. (Rador.) A német Távirati Iroda jelenté: A Washington nevű amerikai hajó kedden elindult Bordeaux felé 77 utassal, akik közül 27 amerikai állampolgár. A hajó egészségügyi anyagot hoz és több franciaországi kikötőből 300 amerikai utast fog hazaszállítani.

URANIA: mindig vezet. Tel. 12-32.

3-kor matiné olcsó helyárrakkal. 5, 7.15, 9.30

Premier! — Szenzációs kettős műsor:

I. „Bölcsőda!”

Szenzációs zenés-énekes film.

BENJAMINO GIGLI, MARIA CEBOTARI

II. Harry Piel: „Haláltorna”

Hatalmas cirkuszfilm. Véres harc a megvadult úgrissel.

Elvi jelentőségű döntésben ismerte el a legfőbb számvevőszék a volt magyar csendőrök nyugdíj jogosultságát

Egy próbaperben hangzott el a számvevőszék döntés, ami nyugdíjhoz juttatja a volt magyar csendőröket

Bucuresti. A legfőbb állami számvevőszék tegnap elvi jelentőségű döntést hozott az egykori magyar csendőrök nyugdíj ügyében. Ez a döntés rendkívül fontos, mert számos volt csendőr nyugdíjigénylésére szolgál joggyakorlatul. Ismeretes, hogy

az 1929. évi nyugdíjtörvény visszahelyezte jogaikba az esküt nem tett és elbocsátott magyar tisztviselőket.

Ezen törvény alapján a magyar csendőrség volt erdélyi tisztjei és altisztjei kérték nyugdíj jogosultságuk elismerését. Az országos nyugdíjintézet kételyeket támasztott a nyugdíjigénylők jogait illetően és az összes kéréseket felterjesztette a legfőbb állami számvevőszékhez.

A számvevőszék egyhangú határozattal elutasította az összes kéréseket, azzal az indoklással, hogy a csendőrök nem tisztviselők, hanem katonák voltak, ezek pedig csak akkor jogosultak nyugdíjra, ha átléptek a román hadseregbe.

Az elutasító végzést az érdekeltek egyenként megfellebbezték a Semmitőszékhez. Legtöbbjüket dr. Gyárfás Elemér szenátor képviselte kinek fellebbezése eredménnyel is járt. Ugyanis

a semmitőszék kimondta, hogy a csendőrök nem katonák, hanem köztisztviselők voltak és az iratokat visszaküldte a legfőbb számvevőszékhez azzal az utasítással, hogy tegyen eleget a nyugdíjigénylési kéréseknek.

A legfőbb számvevőszék újabb ellenvetést tett azon a címen, hogy a volt magyar csendőrök Budapesten kiállított szolgálati bizonyítványaiából az tűnik ki, hogy a trianoni békeig mindegyikük a magyar állam kötelékébe tartozott és csak a trianoni békekötés után törölték őket a magyar nyilvántartásból. Tehát

ha 1921-ig Magyarországon szolgáltak, milyen címen kérik nyugdíjat a román államtól? — kérdezte a számvevőszék, mire a kérvényezők bizonyították, hogy a főhatalom átvétele óta nem mozdultak ki erdélyi lakóhelyükről, tehát nem lehettek Magyarországon szolgálatban.

Ezen az alapon ismét semmisségi panasszal éltek a legfőbb állami számvevőszék elutasító határozata ellen.

Simon Balázs volt csikszeredai csendőrszázados ügye szolgált próbaperül az elvi jelentőségű döntésben: 1933-ban az ő esetében mondotta ki a Semmitőszék, hogy a csendőrök nem katonák, hanem köztisztviselők.

A legfőbb számvevőszék erre azt állapította

Pályázati hirdetés városi állásokra

Az aradvárosi előljáróság hivatalos lapjának legközelebbi számában a következő városi állásokra hirdetnek pályázatot: Egy I. o. szolgálati főnöki állás havi 9050.— lei, egy II. o. szolgálati főnöki állás a városi javak ellenőrzési osztályának vezetésére, havi 8200.— lei, egy I. o. osztályfőnöki állás havi 5200.— lei, két I. o. irodafőnöki állás havi 5800.— lei, egy II. o. irodafőnöki állás havi 5000.— lei, két I. o. iroda alfőnöki állás havi 4000.— lei, három II. o. iroda alfőnöki állás havi 3750.— lei, egy I. o. fogalmazói állás 3350.— lei, egy II. o. fogalmazói állás havi 3150.— lei, három fogalmazói jelölti állás havi 2650.— lei, egy telefonkezelői állás, havi 2650.— lei, egy taxatori állás, havi 2650.— lei, egy őrzetési állás havi 3150.— lei, fizetéssel. A pályázati kérvények az előljárósági iktatóba 1940. augusztus 1-ig beadandók.

A műszaki szolgálathoz a következő állásokra lehet pályázni:

Egy főmérnöki állás a műszaki szolgálat vezetésére havi 21.500.— lei, egy vezető földmérői állás a kataszteri hivatalhoz havi 6000.— lei, egy I. o. építészeti ellenőri állás havi 7500.— lei, egy III. o. építészeti ellenőri állás havi 6000.— lei, két I. o. iroda alfőnöki állás a népiéleti szolgálathoz havi 4000.— lei, fizetéssel. A pályázati kérvények 1940. június 15-ig a városi iktatóba adandók be.

meg budapesti szolgálati bizonyítványából, hogy Simon százados még két évet és nyolc hónapot szolgált a főhatalom átvétele után a magyar államnál. Simon igazolta, hogy ezen idő alatt állandóan Csikszeredán tartózkodott és fizetését az ottani adóhivataltól kapta, tehát nem szolgált Magyarországon. A fizetésre vonatkozólag azonban nem tudott hivatalos bizonyítványt felmutatni, mert az adóhivatal könyvei elvesztek. Ezt hitelesen igazolta a pénzügyigazgatóság.

A legfőbb számvevőszék a kérést újból elutasította azzal, hogy Simon százados nem tudta bebizonyítani, hogy a kérdéses időben nem tartozott a magyar csendőr-

ség kötelékébe. Dr. Gyárfás Elemér szenátor újabb semmisségi panaszt szerkesztett, melynek a Semmitőszék helyt adott és az iratokat visszaküldte a legfőbb állami számvevőszékhez elintézés végett.

A legfőbb állami számvevőszék tegnap tárgyalta teljes ülésén Simon Balázs százados ügyét. Az állam képviselője a kérés elutasítását kérte. Dr. Gyárfás Elemér szenátor biztonvította Simon százados igényeinek jogosultságát.

A számvevőszék teljes tanácsa helyt adott Gyárfás szenátor érvelésének és megítélte elvi jelentőségű döntésében Simon Balázs volt csendőrszázados nyugdíját.

A döntés elvi jelentőségénél fogva nagy fontossága, mert jogalapot szolgáltat számos volt magyar csendőr hasonló ügyében a nyugdíjigény elismertetéséhez.

Vihar miatt a Prahova völgyéből visszatért Aradra a Bécs-Bucuresti között közlekedő utasszállító repülőgép

Előzőleg, Budapestről Aradra jövet, már viharba került a hatalmas, 21 személyes gépmadár, amely péntek reggel folytatta útját Bucuresti felé

A LARES társaság repülőgépének csütörtöki utjáról az aradi rendőrség és a repülőterparancsnokság részéről a következő felvilágosításokat kaptuk:

Csütörtökön éjszaka fél 11 órakor a LARES román légitársaság 21 személyes utasszállító repülőgépe jelent meg Arad felett, majd néhány perces keringés után leszállt az aradi repülőterre. A szokatlan eseményt a szomszédos repülőtereken is észlelték. A repülőgép, amely a Bucuresti-Berlin közötti vonalon közlekedik, menetrendszerű pontossággal délután 3 órakor indult el Budapestről Arad felé, ahova 4 órakor kellett volna megérkeznie. A gép, amelyen 12 külföldi utas igyekezett Bucurestibe, már román terület felett szállt, amikor hatalmas zivatar keletkezett. A pilóta szikratávíró után érintkezésbe lépett az aradi repülőter megfigyelő-állomásával és

az egyre fokozódott vihar következtében az aradi repülőállomás a gépet visszairányította Budapestre, ahonnan azután a vihar elmúltával, este háromnegyed 7 órakor indították ismét útjára. A repülőgép este 7.40 órakor érkezett meg az aradi légikikötőbe, ahonnan 8 órakor folytatta útját Bucuresti felé. Craiova és Bucuresti között a hegyek fölött ismét elemi csapásoktól kísért orkányszerű szélvésze és felhőszakadások történtek a repülőgép és emiatt kénytelen volt visszafordulni. Éjszaka fél 11 órakor érkezett Arad fölé a repülőgép és miután a pilóta csak későn közölte, hogy visszatért Aradra és az itteni repülőállomáson száll le, a levegőben kellett keringenie, míg a repülőteret kellőképpen kivilágították és előkészítették a gép kedvező körülmények között történő leszállására. A repülőgép péntek reggel folytatta útját Bucurestibe.

Miniszteri rendelkezés a korcsmák, vendéglők, bodegák és fűszerkereskedések zárójáról

Bucuresti-i jelentés szerint a munkaügyi minisztérium közleményt adott ki, amelynek értelmében a korcsmák, vendéglők, bodegák és sörözők zárójára vasárnap és a törvényes munkaszüneti napokon a következőképpen alakult:

1. A városi és falusi korcsmák, bármilyen helyen is legyenek azok, csak délután két órától este hét óráig tarthatók nyitva. Korcsmák alatt azok a helyiségek értendők, amelyek anélkül, hogy a bodegák, vendéglők vagy sörözők csoportjába tartoznának, főleg bor és szeszes italok eladásával foglalkoznak.

2. Azon korcsmák, amelyekben ételeket is kiszolgálhatnak, az említett napokon a városokban déli 12 órától este 9 óráig, míg a községekben déli 12 órától este 7 óráig tarthatnak nyitva.

3. A bodegákat déli 12 óráig zárva kell tartani. Bodegák alatt azon városi üzlethelyiségek értendők, amelyek nem tartoznak a korcsmák, vendéglők, sörözők vagy korcsmák csoportjába és amelyekben válogatott ételeket és italokat szolgálnak ki.

4. A vendéglők és sörözők egész nyitva tarthatnak. Vendéglők alatt azon helyiségeket értik, amelyeknek fő eladási tárgyát az étel

képezi és az italt csak mellékesen szolgálják fel. Sörözők alatt azon helyiségek értendők, ahol elsősorban sört adnak el.

5. A nvári kerthelyiségek abban az esetben, ha az ételeket is felszolgáló korcsmákhoz tartoznak, az ezekre vonatkozó rendszert követik, vagyis déli 12 órától este 9 óráig tarthatnak nyitva.

6. Azon nvári kerthelyiségek pedig, amelyek a vendéglőkhöz tartoznak, ezek zárójárát követik. Ugyanebbe a csoportba sorozzák egyébként mindazon kerthelyiségeket is, amelyek területe ezer négyzetméternél nagyobb, függetlenül attól, hogy milyen csoportba tartozó helyiséghez tartoznának egyébként, feltéve, ha ételek felszolgálásával is foglalkoznak.

Az egyes helyiségek osztályozására vonatkozó kérvényeket a munkafelügyelőséghez kell intézni.

Ami a fűszerkereskedéseket, tejcsarnokokat, hentesüzleteket, borrhaktárakat, gabona és tojáskereskedéseket, valamint sajtkereskedéseket illeti, a minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy ezek a zárójárán túl délben 15 perccel, este pedig 5 perccel tovább tarthassanak nyitva szükség esetén.

CORSO MA PREMIER! 3, 5, 7.15, 9.30 órákor
Mulattató, szenzációs, ületekben gazdag vigjáték:
„MIÉNK A VILÁG”
CLAUDETTE COLBERT, JAMES STEWART. Híradók!

Nagy erővel védi Amerika a Panama-csatornát

Az új Nicaragua-csatorna tervei megvalósulás előtt. — Az első panamerikai védelmi kérdés. — Az USA tengeri haderejének egységesítése

Az Egyesült-Államok vezető körei, valamint az amerikai sajtó is az utóbbi időben hatalmas érdeklődéssel fordult a Panama-csatorna védelmi lehetőségének kérdése felé, amelyet „első számú védkérdéssé” neveztek ki. Roosevelt utazása szoros összefüggésben van az Egyesült-Államok fontos véderének biztonságba helyezésével.

Mit jelent a Panama-csatorna és mi a jelentősége az Egyesült-Államok védelmi rendszerében? A Panama-csatorna, vagy ahogyan az amerikaiak nevezik, a „nagy átjáró” ketté szeli Középamerikát és Délamerikát, összekötve az Atlanti- és Csendes-óceán hatalmas vízfelületeit. A csatorna hossza 81,6 km. A csatorna elkészítése 34 évet (1880—1914) vett igénybe és 375 millió dollárt emésztett fel. Felépítésének történetéhez rengeteg botrány és szélhámoság fűződik, aminek következtében a Panama-név fogalmi csuszamláson ment keresztül. Azóta használják a Panama-szót a lekicsinylés és zavaros ügyek jelzőjeként. A Panama-csatorna 1422 négyzetkiló-

méter területet foglal magában. Ezt a területet az Egyesült-Államok a Panama köztársaság kormányától 10 millió dollárért vette meg és ezenkívül évi 250 ezer dollár bérlet fizetésére kötelezte magát.

A csatorna gyakorlati jelentőségéről számot adhatunk magunknak, ha figyelembe vesszük azt, hogy megnyitásával az Atlanti- és Csendes-óceáni utvonal hosszúsága felére csökkent. Ennek következtében a Newyork és San Francisco közt lévő távolság 14.000 kilométerrel rövidült meg. Eddig Délamerika megkerülésével, a Magelán-szoroson át vezetett az utvonal. Az angliai Liverpool és San Francisco közötti távolság 9500 kilométerrel lett kisebb.

1939. augusztus 15-én ünnepelték a Panama-csatorna elkészítésének és üzembe helyezésének 25 éves „ezüst lakodalmát”. Ez alatt a negyedszázad alatt a csatornán 105.122 hajó ment keresztül, 502.324.200 tonna értékben.

A Panama-csatorna stratégiai és politikai szerepe

De a Panama-csatornának nemcsak gazdasági jelentősége van az Egyesült-Államok szempontjából. Stratégiai és politikai szerepe is igen jelentős. Közismert tény, hogy az Egyesült-Államok keleti és nyugati partvédelmüket a tengeri haderő minél gyorsabb átcsoportosítására alapozták. Az utóbbi tíz év gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy az egész amerikai hadiflotta 48 óra alatt képes átkelni a csatornán. Ha ehhez hozzávesszük azt is, hogy a csatorna idegen államok hajói elől bármikor elzárható, megérthetjük az Egyesült-Államok nagyméretű gondoskodását a Középamerikában fekvő erődítések iránt.

Mi fenyegeti a Panama-csatorna biztonságát? Két veszély. Elsősorban veszélyeztetik a repülőgépek bombatámadásai, amelyek kiinduló pontul vagy a középamerikai légi kikötőket használhatják, vagy pedig repülőgépanyagokról indulhatnak ki a nyílt óceán valamelyik pontjáról. Másodsorban a szabotázs lehetőségének veszélye jöhet számításba. Az utolsó években számtalan kémiszervezetet lepleztek le, amelyeknek egyedüli feladata a Panama-csatorna környékén háboru esetén a csatorna felrobbantása lett volna. Elég egyetlen hajó felrobbantása is a csatorna közepén, hogy a forgalom hosszú időn keresztül megbénuljon.

Hadiflotta védi a csatorna bejáratait

A csatorna-környéki légi-tengeri erők a következő egységekből állnak: 6 tengeralattjáró, 2 páncélos, 2 aknazsedő és egész sereg kis cirkáló. Az elmúlt év végén a partokon a következő csapatok teljesítették szolgálatot: 39 parti hadosztály 150 ágyúval, 29 légelhárító osztag, 116 ágyúval, 107 tényszóróval és 160 légelhárító golyószórókkal. A légi kikötőkben 200 repülőgép van, melyeknek száma nem sokára eléri a 375-öt. A gyalogság létszáma 25.000 ember.

A múlt évben az amerikai országgyűlés 277 millió dollárt szavazott meg az erődítmények tökéletesítésére és foglalkoztak a csatorna kiszélesítésének tervével is.

Az európai viszály lappangó nyugtalanságot jelent az Egyesült-Államok számára és feszültebbé tette a japán—amerikai kapcsolatokat, melyek jelentősen emelték a Panama-csatorna erődítményeinek fontosságát.

Mi a Panama-csatorna politikai jelentősége? A csatorna építésének idején, az Egyesült-Államok akkori elnöke, Teodor Roosevelt (a mostani elnök nagybátyja) kijelentette: „Megkezdjük földrészünk elfoglalását.” Az elnök profétikus szavai csakhamar beteljesedtek. Columbia és Panama államok után Középamerika többi köztársaságai is az Egyesült-Államok befolyása alá kerültek: San Salvador, Nicaragua, Honduras és a többi. A karibi-tengeri köztársaságai pénzügyileg és adózás tekintetében az Egyesült-Államok felügyelete alá tartoznak. Az amerikai trösztök és a bankok a maguk számára foglalták le ezekben az országokban számos nyersanyagát. S a Panama-csatorna révén nagymértékben megnőtt

az Egyesült-Államok befolyása Délamerika köztársaságaira is.

Mint fentiekből kitűnik az Egyesült-Államok partjait két világtenger, az Atlanti- és a Csendes-óceánok hullámai mossák. Következésképpen két flottája van, amelyeket — ha a Panama-csatorna nem volna — csak úgy tudna egyesíteni, ha megkerülné velük egész Délamerikát. Hogy ez időben és üzemanyagban mit jelent, szinte felesleges részletezni. A Panama-csatorna tehát, amely az amerikai kontinens „darázsderékánál”, körülbelül a felén átmetszi, az Egyesült-Államok legfontosabb víziútja. A védekezés legalkalmasabb módja ennek a stratégiai pontnak megerősítése, mert bármely oldalról éri is támadás az USA-t, a tengeri erők egységesítése lehetővé teszi a

A tengeri és légi haderők háborus szerepének összehasonlításánál ez utóbbi javára dönt a mérleg. Mégis szükség van hajóhadra is, mert annak fedélzetén nagytömegű erőket lehet víziúton bizonyos pontokon partra tenni. Az Egyesült-Államok vezetői úgy érzik tehát, hogy a

megező Panama-csatorna egymagában nem elég és ezért ki akarják építeni az azzal párhuzamos Nicaragua-csatornát.

A terv nem ukeletű, mert eredetileg is ezen a helyen akarták megvalósítani a mostani helyet. Csak Bunau Varilla francia mérnök politikai megterkedésein mulott, hogy a Panama-csatorna lett a két óceánt összekötő kapocs.

A tárgyalások állítólag már be is fejeződtek és ha a kongresszus megadja a jóváhagyást, az építkezés már a jövő hónap folyamán megindul.

Az új csatorna terve

Az új csatorna részben Nicaraguán, részben Nicaragua és Costa Rica köztársaság határain fog átvonulni. A terep kiválóan alkalmas arra, mert az említett határon átfolyó és San Juan del Norte-nál a karibi tengerbe ömlő San Juan folyót csekély költséggel tengeri hajózásra is alkalmassá lehet tenni. Nicaragua-tó, amelytől a folyó a tenger felé halad, annyira mély, hogy ott a legnagyobb tonnatartalmu hajók is közlekedhetnek. A Nicaragua-tó délnyugati csücskétől mindössze 12 mérföldre fekszik a Csendes-óceán és ez az a terület, ahol a víziutat ásásokkal meg kell építeni.

Az új víziút egész hossza 1732 mérföld lesz és üzembe helyezésének költsége körülbelül 722 millió dollárt tesznek ki.

Az Egyesült-Államok kormánya nem kls terhet vállalt tehát magára azért, hogy minél sikeresebben védekezniessenek, de a hatalmas összeg 1850 és 722 millió dollár úgy látszik, jórésben megtérül a szövetségeseknek szállított és szállítandó hadianyagok nyereségének adójában.

Rendelet törvény a békeidőben történő gazdasági mozgósításról

Teljhatalmat kapott a nemzetgazdasági minisztérium a termelés összhangbáhozatalára és az árucikkek forgalmának megszervezésére

Bucuresti. A Monitorul Oficial mai számában rendelet-törvény jelent meg, amely a békeidőben történő gazdasági mozgósítással kapcsolatos egységes vezetésről szóló rendkívüli hatalomról intézkedik.

1. szakasz: A nemzetgazdasági minisztérium telihatalmu felhatalmazást nyer mindazon intézkedések megtételére, amelyek a termelés összhangbáhozatalának és ellenőrzésének, a hadsereg és polgári lakosság szükségleteit képező árucikkek forgalmának megszervezésére, ugy a belöldi gazdasági élet viszonylatában, mint a külkereskedelmi forgalom tekintetében szükségesek.

2. A termelés és a nemzet megszervezésére vonatkozó kérdésekben, háboru idején, a nemzetgazdasági minisztérium együttműködik a nemzetvédelmi minisztériummal és a nagyvezérkarral.

3. Jelen törvény céljainak megvalósításá-

sa érdekében hozott miniszteri határozatok a miniszterelnök jóváhagyásával, a Monitorul Oficialban történt közlés időpontjával végrehajtó-erővel bírnak.

4. Ezen akció szolgálatában a nemzetvédelmi minisztérium, a hadfelszerelési minisztérium, a légügyi és tengerészetiügyi minisztérium, a belügyminisztérium, a földmívelésügyi minisztérium, a közmunkaügyi minisztérium, és munkaügyi minisztérium illetékes szerveiket rendelkezésre bocsátják annak megfelelően, amint azt a vonatkozó intézkedések megkívánják.

A törvényrendeletet május 30-ról keltezték. Öfelsége II. Carol király írta alá és Tarescu miniszterelnök, a nemzetgazdasági miniszter, a hadügyminiszter és ideiglenes légügyminiszter, a hadfelszerelési miniszter, a belügyminiszter, a földmívelésügyi miniszter, a munkaügyi miniszter és az igazságügy-miniszter neve szerepel még az okmányon.

FORUM FILMSZÍNHÁZ
TELEFONSZÁM 20-10

Ma: 3 órákor matiné olcsó, 5, 7.15 és 9.30 órákor
rendes helyárrakkal

KÉI PREMIERSLÁGER EGY MŰSORBAN!

Jean Gilbert felejthetetlen, szép és hangulatos operettje:

A vámorok veszedelmes és életveszélyes harca a csempészekkel:

„ARTATLAN ZSUZSI“

„Lövöldözés a határon“

Bübbajos zene, csupa humor és derű.
RAIMU, HENRY GARAT, MAG LEMMONIOR

CLARA BARTHELL — FRITZ KAMPERS
BERNHARD GOETZKE

Legújabb román és Fox-journal!

JÖN: INDIÁN AMAZON (A VÖRÖS VESZEDELEM) 2.000.000.— dolláros filmcsoda!

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-11. Sugónycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre... 210 lei
Félévre... 420 || Egy hónapra... 70

HÁBORUS LEXIKON

FLANDRIA név alatt értjük azt a területet, mely az Escaurt (Schelde) Északi-tenger, Artois le Hainant és le Brebant között terül el. Mocsaras, horpadt terület ez, melynek szegélyét és tengerpartját kiszárlították és mezőgazdaság céljára alkalmassá tették. A területet flammandok lakják. A világháborúban négy nagy csata zajlott le Flandriában. Három a „flandriai csata” név alatt került a világháború történetébe. Az első 1914. október–novemberében, a tengerből közelében, a második 1915. július–októberében, a harmadik 1918. április–májusában zajlott le, a német ofenzíva idején. A negyedik csata a „flandriai hegytetők harca” név alatt került a történelembe — ez 1918. szeptember–októberében zajlott le. Ez volt a második legnagyobb belgiumi csata. A mostani flandriai ütközet az ötödik, amelyet a világháború legvéresebb ütközetének neveztek el, a belgák legveretélőtlenebb valószínűleg be is fejeződött.

LILLE az első valóban nagy francia város, amelyet a németek megszállottak. Az északi tartomány székhelye, a Denle-folyó mentén terül el. Lakosainak száma 201,568. Vasútállomása 280 kilométerre van északra Párisból Akadémia egyetem. Megérkező hely. Az első katonai körzet székhelye. Igen élénk ipara van: fém, textil, vegyi, építő és mechanikai ipar. Faldherbe és Lalo szülővárosa. 1708-ban Jenő herceg támada a várost, 1792-ben pedig az osztrákok ellen védtek lakosai a várost. A világháborúban Lille-t kiürítették a francia csapatok és nyílt városnak nyilvánították. 1914. augusztus 25-én a németek előbb bombázták, majd elfoglalták. 1911 októbertől 1918. októberéig a város német megszállás alatt állott.

YPRES (Ypern) belga város Nyugatflandriában, 15,775 lakossal. Itt használták a németek első ízben harci gázt a világháborúban.

LYS (Leye), északfrancia–belga folyó, ahol most a szövetségesek a németek nyugati előretörését igyekeznek megakadályozni. Csak 205 kilométer hosszú, de a nagysebességű francia vízipótlás legnagyobb részét hajózhatóvá tette. Ma egész útja véres haditerület; az artoisi fennsíkon ered, elhalad Courtrai mellett és a németektől elfoglalt Gentnél ömlik a Scheldébe.

LORETTO-MAGASLAT, amelynek az elfoglalását a németek jelentették, a világháborúban állandóan szerepel. Arrástól északra 12 kilométernyire fekszik, csupán 188 méter magas, de uralkodik a flandriai síkságon. Csúcsát Mária-kegyhely koronázza (Notre Dame de Loretto), amely a világháború alatt teljesen elpusztult és a háború után a francia katolikusok adományaiból újra felépítették. 1914. októberében foglalták el a németek és a távoli környéken uralkodó helyzete miatt központi állomássá építették ki. 1915. májusától júliusig nagy csata folyt a birtokáért, amelynek eredményeként a franciáknak és az angoloknak sikerült elfoglalniuk a csúcsot.

OSTENDE (ilamandul Oostende), amelyet a németek a belga hadsereg kapitulációja után Brüggeből előnyomulva szállítottak meg a németek — kikötőváros Nyugatflandriában az Északi-tengeren. Igen keresett és divatos fürdőhely volt. Osztrigajáró, és konzerveiről híres.

SAINT OMER, északfranciaországi város Páris déli részén, a Calais departement-ban, a Aa-folyó és egy hajózható csatorna mellett, 20,000 lakossal. Majdnem egyforma távolságban (22–25 km.) fekszik a három nagy északfrancia kikötőtől Boulogne-tól, Calais-tól és Dunkerque-től, ezért gyűjtőpontja az ellenük irányuló német támadásoknak. Régi templomok; a Merovingek korában nagy szerepet játszó St. Bertin-apátság romjai. Virágzó ipar (cukor, szappan, cipő, papír, textil, stb.). Környékén gazdag virágkertészet. Helyőrség a három kikötőváros védelmére. A világháborúban hosszú ideig itt székelt az angol főparancsnokság és ezért 1917–18-ban számos légitámadás célpontja.

KORZIKA (franciául Corse), amelyet Rómában plakátokon követel vissza a „kék irredenta szervezet” Olaszország számára — sziget a Földközi-tengeren, Korzika egyike Franciaország 99

megyifének, Prefekturája Ajaccio-ban van. Itt született Napoleon. Nagyobb városai Bastia, Corte, Sartene, 4 járás, 62 kanton, 365 község. Lakosainak száma 322,850. A 15-ik francia katonai körzet, Bastiában bűntetőtábla, Ajaccio-ban püspökség működik. Korzika szigetét Genova 1768-ban adta el a franciáknak.

NIZZA (franciául Nice), az olasz követelések másik tárgya, régen az egykori Sardaigne királysághoz tartozott, 1860-ban egyesült Franciaországgal. Nizza megye a tengeri Alpok kerületéhez tartozik. Hasonnevi székvárosa a legszebb földközítengeri kikötő. Lakosainak száma 219,549. Vasútállomása 1038 kilométerre van Párisból. Püspökség, obszervatórium, Téli üdülőtelep Tésztagyarak, olajgyártás, gyümölcs, virág. Garibaldi szülővárosa. Itt született Bianqui, Massena, Vanloojs.

SAVOYA (franciául Savoie), az olasz követelések harmadik célpontja Franciaország délkeleti részében fekszik, Olaszország határán. Régen a hajdanai lidiai államcsoporthoz tartozott. Franciaországhoz 1860. óta tartozik. Székhelye Chambéry. Nagyobb városai Albertville, Saint Jean de Maurienne, 29 kanton, 330 község, 259,060 lakos. A 14-ik katonai körzet, Chambéryben illetéktábla és érsekség. Saint Jean de Maurienne-ben és Montiers-ban püspökség van.

— BERLINBE ÉRKEZETT ROMANIA UJ MEGHATALMAZOTT MINISZTERE, Berlin. (Rador). Csütörtökön délután repülőgépen megérkezett a német fővárosba az új berlini román követ, akijt a tempelhoffi repülőtéren Heimburg, von Hallen, von Strauss külügyminiszteriumi vezető tisztviselők, valamint a román követség és konzulátus tagjai fogadtak.

— A megyei buzaértékesítő bizottság gyűlése. Péntek délelőtt a vármegyeháza nagytermében Ionescu Iuliu prefektus elnöke alatt összeült a megyei buzaértékesítő bizottság. A gyűlésen időszerű kérdések kerültek megtárgyalásra.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— SZAZTIZEZER UJ DIPLOMÁS LESZ AZ IDÉN OROSZORSZÁGBAN. A moszkvai Pravda jelentése szerint a szovjet egyetemeken az idén 110.000 új diplomát adnak ki. A szovjet kormány évente 23 millió rubelt költ iskolára.

Egy néger archépe az USA

ai tizen centes belyegén

Az egyik párisi lap jelenti NewYorkból, hogy tekintettel a néger választók nagy fontosságára, az elkövetkező elnökválasztási küzdelemben — a demokráta párt fokortesei mindent elkövetnek, hogy a maguk oldalára állítsák a négereket, akik eddig a republiánus jelölteket támogatták — legalább is 1932-ig. Roosevelt megválasztásáig.

Farley postaminiszter a demokráta párt és Roosevelt leghevebb embere Alabamába utazott és személyesen vitte magával az új 10 centes postabélyegeket, amelyeken Tuskegee város néger alapítójának, Booker T. Washingtonnak archépe díszelg. Ő az első néger, aki valaha az Egyesült-Államok belyegén szerepelt.

— Óskori állat maradványait találták egy juhoszláviai faluban. Belgrádból jelenti a Rador: A „Novosty” című belgrádi lap jelenti, hogy egy Bosznia-hánsági faluban egy ősszállat maradványait találták meg, többek között három fogát. Mindegyik fog körülbelül három kilogram súlyu.

— Na, Pali, mit szólsz az apád, amikor megjelyzésedet az irkádón elolvastad?
— Azt mondta, hogy a sorok írójának gyenge a karaktere, könnyen beolvasolható, hirtelen haragu és ítélőképesége hibás...

Az aradi rendőrség felhívása:

Csak olyan férfiak alkalmazhatók közhivatalokban vagy magánvállalatokhoz, akik eleget tettek katonai kötelezettségüknek

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a vonatkozó miniszteri rendelkezés alapján a közhivatalok és magánvállalatok csak olyan férfiakat alkalmazhatnak, akik eleget tettek a katonai sorozási törvény rendelkezéseinek. A vonatkozó törvény 6. szakasza értelmében a 21—50. év közötti férfiak közül senkit sem lehet állami, megyei, községi, vagy más közszolgálatba felvenni, vagy tartani, ha az illető nem igazolja, hogy eleget tett a katonai sorozási törvény rendelkezéseinek. Ez az intézkedés vonatkozik a részvénytársaságokra, valamint bármilyen más magánvállalkozásra is. Az aradi rendőrség felhívja az érdeelt vállalatokat ennek az intézkedésnek szigorú betartására s a hatóságok a közeljövőben megkezdik a törvény betartásával kapcsolatos ellenőrzéseket. Azok ellen, akik olyan személyeket tartanak szolgálatukban, akik nem tettek eleget katonai kötelezettségüknek, erőteljes megtorlást alkalmaznak.

— A MINISZTERTANÁCS JÓVAHAGYTA A KÖZTISZTVISELŐK UJ HIVATALI SZABÁLYZATÁT, Bucuresti. (Rador). A minisztertanács jóváhagyta a fizetések összhangba hozatalának reformját és a köztisztviselők új hivatali szabályzatát. Radu Popocala miniszter ismerette a tervezeteket és ezeken a minisztertanács néhány formai módosítást végzett.

— ÉRTEKES ÉKSZERT ADOMÁNYOZOTT AZ ANGOL TRÓNÖRÖKSŐ A VÖRÖSKERESZT JAVÁRA. Londonból jelenti a Rador: Erzsébet, a fiatal angol trónörökös nő pompás drágakövekkel díszített mellűt adományozott a Vöröskereszt javára. Egyébként az angol birodalom minden részéből számos ékszeradomány érkezett be, hogy eladják és értéküket a Vöröskereszt javára fordítsák.

— Ötszázéves a kéményseprőipar. Most ünnepli fennállásának ötszázéves jubileumát az iparágak egyik legromantikussabbja: a kéményseprőipar. A bársonysapkás, fekete ruhás, csatlogó papucsos, kormosképi fűtőrézű hegyes kalapos vállalkos létrával, seprővel — bizonyára nem vesznek tudomást arról az évfordulóról, hanem vigán járják tovább iparuk második félévezredének beköszöntőjeit is a háztetők cserepeit. Csak az, jegyzik meg maguknak, hogy kiváltságos lények, akiknek megpillantása minden ember részére szerencsét hoz. Akár a jubileum napján, akár szürke hétköznapokon, de mégis szerencsét jelent a kéményseprő. Az mintegy, hogy ezt a bizonyos szerencsét csak nagyritkán lehet észrevenni. Azért mégis él, létezik és ad játékos híret az embereknek. Manapság ez is valami.

— FOGASZATI HIR, Csobód János átköltözött Str. Alexandri 3. sz. alá.

— SZIGORU ÖVINTÉZKEDESEK BELGRÁDBAN AZ IDEGENEK ELLEN. Belgrádból jelenti: A rendőrfőnökség intézkedésére az idegeneket jegyzékbe veszik. Azt hiszik, hogy mintegy ezer külföldi kap tartózkodási engedélyt. Ezek különleges személynazonossági igazolványt kapnak, melynek birtokában szabadon közlekedhetnek Belgrádban. Ha az ország más helyén akarnak tartózkodni, külön engedélyt kell kérniük.

— ROBBANÁS TÖRTÉNT A MEZŐGAZDASÁGI KISÉRLETI INTÉZETBEN. Bucuresti-ből jelenti: A mezőgazdasági kísérleti intézet Bukarestben, Maresi 61. szám alatti laboratóriumában egy elektromos szikra kipattanása következtében robbanás történt. Mavrodeanu és Patrascu mérnökök, Busoi Petre, Borcecu Ion munkások, valamint Badea Ije főgépész súlyos égési sebeket szenvedtek. Mindannyiukat kórházba szállították.

— AZ ÜZÉRKEDES ELLENI BÍRÓSÁG ÍTÉLETEI. Az aradi városi közigazgatási hivatal mellett működő rögtönjéltő uszorabíróság 5000 lei pénzbírsággal sújtotta Zádori László viágos hentesmestert, mert üzletében nem függesztette ki az árakat. — Felmentette a bíróság Misiq Ijené Otuz, ucca 22. szám alatti és Polyák Imre A. Iancu-tér 17. szám alatti péket, akik ellen a mértékhi-elesítési hivatal tett feljelentést azzal az indoklással, hogy munkahelyeiken mérleg nincsen.

— Ünneplv az iparendedélyek kiosztása alkalmából. Ünneplvyes keretek között kezd meg az új iparendedélyek szétosztását az aradi munkakamara. A kamara vezetőségének határozata értelmében száz érdemes és régi aradi iparosnak adják át először az ünneplv kiállított iparendedélyeket, még pedig június 9-én, délelőtt fél tízenegy órai kezdettel. A többi iparendedélyek kiadására az ünneplvet követő napokon folytatólagosan kerül sor a munkakamara későbbi közlésének megfelelően.

„Dacia“

varieté, tündérvári
ünnepélyes megnyitóját
mal

Hamza Jancsi közkedvelt erdélyi primás és zenekara bemutatkozója!
Szenzációs júniusi műsor a fényesen renovált kerthelyiségben!

The 3 Popescu

Ricy and Tedy

Radványi Eva

Kämpf Hedy

Zimbru Jenika

Műsor kezdete este 10 órakor! Minden este parkettane!

Telefonszám: 12-84

Az országőrszervezet rendelkezései a június 8-iki ünnepségekkel kapcsolatban

II. Carol király legmagasabb kívánságára — mint ismeretes — az idén június 8-iki ünnepségeket nem tartják meg Közöltük II. Carol király levelét, melyer május 22-én intézett Tătărescu királyi tanácsos-miniszterelnökhöz ebben az értelemben.

Az országőrszervezet és a nemzetnevelésiügyi minisztérium együttesen megállapította az alábbi programot az országőrök hetére és június 8-ra.

Eszerint június 1-5-ig bezárólag a nemzetnevelésiügyi minisztérium az iskolák évzáró ünnepélyeit tartja meg; június 6-án kezdődnek az országőrök ünnepségei a Hősök napjával, úgy ahogy azt az országőrszervezet megállapította. Június 7-én az egészség napja, amikor kirándulásokkal és sportünnepségekkel telik el a nap. Június 8-án pedig a Legjobb Országőr, II. Carol király ünnepelésével telik el. Június 9-én a család és az egyház napját ünneplik meg az országőrök.

Közi még az országőrszervezet és nemzetnevelésiügyi minisztérium, hogy a június 6-9-iki ünnepségekre nem küldenek delegátusokat a központból, hanem a helyi országőr szervezet egyedül rendezi meg az ünnepségeket.

— Az aradi iskolánap rendezőbizottsága közli, hogy abban az esetben, ha vasárnap kedvezőtlen időjárás lenne, úgy az iskolánapot június 9-én, jövő vasárnap tartják meg, a már közölt program szerint.

— Hétszáz lei árengedménnyel osztja szét új kibocsátású részvényeit a régi részvényesek között a Mica igazgatósága. A Mica, az ország egyik legjövendőbb vállalkozása, a napokban tartotta meg huszadik évi közgyűlését. Az igazgatóság beszámolt arról, hogy a vállalat a múlt évben 137 millió lei tiszta nyereséget ért el s abból részvényenként 75 leies nettó osztalékot fizetnek. Igaz ugyan, hogy ez az osztalék jelentéktelenen kisebb, mint tavaly, amikor 125 leit kaptak a részvényesek, azonban a vállalat ez évben különös kedvezményben részesítette részvényeseit. A Mica javalkozásait fokozatosan hajtotta végre. Amint az igazgatósági jelentés megemlíti, az új kibocsátású részvényekből 125.000 darabot a régi részvényesek között osztanak ki, még pedig abban az arányban, hogy minden hét régi részvényre egy újat adnak. Ezeknek az új részvényeknek az ára fejében mindössze 525 leit számít fel a Mica igazgatósága — a részvények névértéke ugyanis 500 lei. Minthogy pedig a Mica részvényeit ma 1200 lei felett jegyzi a tőzsde, a részvényesek minden egyes részvény után kerekén hétszáz lei ajándékhoz jutnak. Ha ehhez hozzászámítjuk a 75 leies nettó osztalékot is ami a névérték után számítva 15 százalékos jövedelmezőségnek felel meg, nyugodtan el lehet mondani, hogy a Mica régi részvényesei nem panaszkodhatnak vállalatuk vezetőségére.

— NYOLCVANZER ARANYGYÜRÜ A FINN HADSEREG FELSZERELÉSE JAVÁRA. Helsinkiből jelentik: Finnországban most fejezték be a még a háború kitörésekor a finn hadsereg felszerelése részére megkezdett aranygyűjtést. A gyűjtés eredményeképpen féltonna arany gyűlt össze. Összesen mintegy nyolcvan ezer aranygyűrűt ajánlottak fel, többek között a hadseregfelszerelési alap részére.

— MÉRŐKÖK ÉS ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE. Megírjuk már annak idején, hogy kormányintézkedés történt, melynek értelmében építéssel foglalkozó mérnökök, építészek és vállalkozók csak abban az esetben végezhetnek légtőlalmi természetű munkáikat, ha a minisztérium által rendezendő tanfolyamon kiképzést nyertek. Most értesítés érkezett a városi légtőlalmi hivatalhoz, hogy a közmunkaügyi minisztérium rendelete értelmében június harmadikán 4-5 napos ilyen természetű tanfolyam kezdődik. A jövőben csakis olyan mérnökök, építészek, vállalkozók által készített terveket hagynak jóvá, akik résztvettek ezen a tanfolyamon.

— SZAZ HAZAT PUSZTÍTOTT EL A TŰZ A DNYESZTER PARTJÁN. Bucurestiből jelentik: (Rador). Nagy tűz pusztított a Dnyeszter partján. Sorocától északra negyvenöt kilométerre fekvő Otaci községben. A tűz mintegy száz falusi házat pusztított el. Még nem lehet tudni, hogy a tűzvésznek vannak-e emberáldozatai. A tűz elszigetelésén dolgoznak.

— HÁROM VAGON TŰZIFAT LOPTAK A VAROSTÓL. Pap Nicolae, az aradi városháza intendánsa feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen lopás címén. A panasz szerint a város lakosai a múlt folyamán sorozatosan dezarmáltak a város fakészletét és mintegy három vagon tűzifát hordtak el. A tettesek kézrekerítésére folyik a nyomozás.

Június 20-ig behozatali engedély nélkül vehetők át a vámhivatalokba május 31-ig érkezett áruk

A külkereskedelmi minisztérium fontos közleményt juttatott el a vámhivatalokhoz. A rendelkezés értelmében június elsejétől június 20-ig mindazok az importőrök, akik behozatali kérelemmel rendelkeznek, behozatali engedély nélkül vehetik át a címükre 1940. május 31-ig a vámhivatalokba külföldről érkezett árukat.

Az áruk átvétele olyképpen történik, hogy az importőrök két példányban kiállítanak egy irrat, amelynek nyomtatott mintáját a külkereskedelmi minisztérium már a napokban eljuttatja a vámhivatalokhoz. Az irratok közül az egyik az importőr-nél marad, a másikat pedig a vámhivatal a külkereskedelmi minisztériumba juttatja el. Az áru átvételével egyidejűleg az importőröknek le kell róniuk a vámhivatalban a behozatali engedélyért járó 3 ezrelékes illetéket. A behozatali engedélyt az átvett árukra egyenként az importőrök utólag kapják meg. Hangsúlyozzuk, hogy a fenti könnyítéseket csak azok vehetik igénybe, akik behozatali kérelemmel (kvótával) rendelkeznek.

— Emelték Timisoaran a villamosjegyek árát. Temesvárról jelentik: A városi villamosvasut jegyei egy leuval megrágták. A bérletek árai egyelőre a régié maradtak.

— TANÍTÓK FIGYELMÉBE! Az elemi iskolában és a kisdudóvokban a tanítás június 1-én véget ér. Ez oknál fogva a IV. és VII. osztályban a vizsgák június 4-én és 5-én nyerne befejezést. Az illetékes pedagógusoknak erre az időre a következő kímutatásokat kell elkészíteniük: 1. A tanulóik nemek és nemzetiségek szerint való helyzetéről. 2. Az iskolalátogatási kímutatást. 3. Az iskola helyzete az év végén. Mindezen kímutatások június 15-ig a megyei inspektorátushoz küldendők be. Az évzáró ünnepélyeket ugyancsak június 15-én kell megtartani. Lazar Igrisan megyei tanfelügyelő, Iuliu Faur megyei ajnspektor.

A nap humora

János gazda felesége irigymelenül várta hazra a korbácsból az urát. Odaszólt az Andrisz gyereknek:

— Nézzél csak ki, lám az uccára, nem jön-e még az idesapád?

— A gyerek kiszalad és pár perc múlva lelkesedve rohan befelé:

— Idesanyám, gyün már!

— Melyik oldalon? — kérdezi aggodva az asszony.

— Mind a két oldalon.

— Ötévi fogházra ítelt gyilkos férfi. Temesvárról jelentik: Asszonygyilkosság ügyében mondott tegnap ítéletet a temesvári büntetőtábla táncsa. Az ügy előzményei hónapokra nyulnak vissza. Ruderte községben Petrici Lázár gazda, féltékenységi jelenet után kést rántva, egyetlen szurással megölte feleségét. Petrici és védője a tárgyaláson elmondották, hogy az asszony hosszú évek óta alkoholistá volt és valóságos mérgezte szenvedélye miatt ura életét. A büntető tábla az enyhítő körülmények figyelembevételével a gyilkos férjet öt évi fogházra ítélte.

— RENDŐRI HIREK. Tomo Mária, Miron Costin, ucca 24. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. Valaki távojjete alatt behajolt lakásába és több ezer lei értékű ágyneműt vitt magával. — Farkas Vilmos, Cetatit tér 6. szám alatti lakos kerékpárját ismeretlen tettes ellopta. — Tegnap délután közlekedési baleset történt a Colonei Pirici uccában. A 101-es rendszámú aradi berkocsi összeütközött a 06196-os rendszámú autóval. A karambol következtében mindkét jármű kisebb rongálódást szenvedett.

Bekell szolgáltatni a motor- és molnár-csolnakokat, valamint a pontonokat

Az aradi rendőrség MONT-hivatala az illetékes felsőbb hatóságok rendelete alapján felszólítja az aradi rendőrség körzetében lakókat, valamint a szigmonházakat is, hogy az úgynevezett molnár-csolnakokat, motor-csolnakokat és pontonokat június elsejéig bezárólag be kell szolgáltatniuk. A fentemlített csolnakokat a váralában levő löversenypályán kell beszoolgáltatni, aminek megtörténte után az arról szóló igazoló okmányt be kell mutatni a rendőrség MONT-hivatalában. A rendelet magánosokra és a csolnakházakra egyformán vonatkozik. A csolnakokkal együtt beszoolgáltatandók az evezők is. A csolnakokat megtelek kikötőállással kell felszerelni. A csolnakházaknál már beépített pontonok egyelőre nem esnek a rendelkezés alá. A reggattacsolnakokra sem vonatkozik a rendelkezés. Mindazokat, akik a közölt határidőig nem tesznek eleget a fenti rendelkezésnek, az idevonatkozó törvény teljes szigorával büntetik.

Vizsgálati fogságba helyezték a Bohn-teglagyár vezérigazgatójának merénylőjét

Temesvárról jelentik: Megirta az Aradi Közlöny, hogy Zsombolyán a Bohn-féle teglagyár vezérigazgatóját Undis Mihályt a járásbíróóság épületében Liptay András, a gyár elbocsátott alkalmazottja életveszélyesen megsebesítette. Undis Mihály azóta már túl van az életveszélyen és ha bonyodalom nem lép fel, úgy életét minden bizonytalansággal megmentik. A gyilkos merénylőt, Liptay Andrást tegnap reggel Temesvárra hozták és az ügyészségen Gabriel Victor vizsgálóbíró azonnal kihallgatta. Az ügyészség a kihallgatás után Liptay András ellen harminc napos vizsgálati fogságot rendelt el és így a merénylő a temesvári ügyészség foglya lett.

— ELSZÁLLITOTTAK BRÜSSZELBŐL A HIREK FLAMAND FESTŐK ALKOTÁSAIT. A „Newyork Herald Tribune“ párisi kiadásának jelentése szerint még a német csapatok bevonulása előtt 30 tehérgépkocsin elszállították Brüsszélből „valahová Franciaországba“ a renajssance-korbeli legismertebb flamand festők műalkotásait, amelyek a brüsszeli múzeumot híressé tették.

— MÉG MINDIG BIRTOKUKBAN TARTJAK A KISBÁNYAI LAKOSOK AZ ÖNKÉNYESEN ELFOGLALT LEGELŐT. Nagybányai tudósítónk jelenli: Megirtuk, hogy a kisbányai falusi lakosok, kapákkal, kaszákkal felfegyverkezve elfoglalták a község határában levő, de Felsőbánya tulajdonában levő legelőterületet, kizavarták onnan a bérlőket és saját juhukat hajtották oda. Felsőbánya városa az erőszakos legelőfoglalásról jelentést tett a csendőrségen. A csendőrség meg is jelent a legelőn és felszólította a kisbányaiakat, hogy távozzanak a másoknak bérbeadott legelőről, a fajusiak azonban olyan fenyegetőleg léptek fel, hogy a karhatalom a súlyosabb jelenetek elkerülése végett visszavonult. A felsőbányai polgármester most jelentette az esetet a prefektusnak és kérte, hasson oda, hogy a kisbányaiakat távojjassák el az önkényesen elfoglalt legelőről. Az eddig okozott károkért egyébként mind Felsőbánya városa, mind a legelő bérlői kártérítésre tartanak igényt a kisbányaiaktól.

— MEG AKARTA VESZTEGETNI A CSENDŐRT — HAT HÓNAPRA ÍTÉLTÉK. Kovács János Dorgos temes megyei községbeli lakos ellen pénzhamisítás címén eljárás indult és Pantoktán, körözés alapján, egy csendőr elfogta. Kovács 1000 leies megakarta vesztegetni a csendőrt, aki azonban előállította. Az aradi törvényszék pénteken hozott döntést az ügyben. A bíróság Kovács Jánost 6 hónapi fogházra és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENET

„Régi előzetes“ kérdésére közöljük, hogy az érvényben levő városi szabályrendelet értelmében bérházakban a kapupénz éjjel előtti 2 lei, éjjel után 4 lei. A kapukulcs havi megváltási összege pedig 30 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
VOJTEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszer-tár, Piata Mihai Viteazu
BERNATH gyógyszer-tár, állomással szemben
BERGER gyógyszer-tár, Saguna-ut

Több helyen szünetel a vasuti közlekedés az árviz miatt

Bucurestiből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatóságához érkezett táviratok szerint az ország különböző vidékein hullott hatalmas eső a legutóbbi huszonnégy órában több helyen árvizet okozott. A nagykaroly-zilahai vonalat Tasnad s Ákos között víz borítja. A vasutközlekedés ezen a vonalon időlegesen megszűnt. A Hodiste-patak áradása megrongálta a Bánffyhunad-braisori vonalat. A braisori híd meggyengült. A dornesti-seletinai vonalat Gura Putnei közelében lezárták. Felcau és Sraja között az ár előtörtte a vasutvonalat. A vihar itt olyan erős volt, hogy fákat csavart ki. Darmanesti-nél is károkat okozott a vasuti vonalban az esőzés.

Az esőzések következtében országszerte elszaporodó árvizek Kolozs megyében is súlyos áradásokat okoztak. Az ár Braisor község határában a vetéseket és kaszálókat mosta el, Bánffyhunadon néhány városzéli ház és a vasuti töltés rongálódott meg, úgy hogy a forgalmat átszállással bonyolíthatják csak le. A Szamos Fejsőlőnát és Szászfenes községeket valóságos mocsárrá változtatta és az Almás-Hidalmás, Fildur és Almás községeket öntötte el. Arvizeket jelentettek még Magyarfenes községből is. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket. A kár felbecsülése még nem történt meg.

SPORT KÖZLÖNY

Az AMEFA—Sp. Studentesc mérkőzés áll az érdeklődés középpontjában

Részletes vasárnapi birókiállítás

A vasárnapi labdarugó-műsor főeseménye kétségkívül az AMEFA sorsdöntő jelentőségű mérkőzése a bajnokság harmadik helyén lévő Sp. Studentesc ellen, amely esetleg az A) ligában való bennmaradást biztosíthatja a piros-feketék számára. Az izgalmasnak ígérkező mérkőzés előtt szintén érdekes meccs kerül lebonyolításra: a Gloria ifjúsági csapata a lugosi Vulturij ifjúsági együttese ellen ligabajnoki selejtezőt játszik s ha az aradi csapat győz, úgy már benn is van a ligabajnoki döntőben.

Két érdekes kerületi bajnoki mérkőzés egészíti ki a műsort, továbbá a Transilvania körmérkőzésének meccsei, amelyet a Mutnvánszky Béla által adományozott bronzemberért játszanak az Unirea-pályán és ahol a második helyezett 12 nagy ezüstérmet, a harmadik pedig selejtezőt kap. A vasárnapi labdarugóműsor részletes birókiállása a következő:

Nemzeti bajnokság:

AMEFA—Sp. Studentesc, Gloria-pálya, 17.30

órákor, biró Sepi Silvius, határbirók Oprita és Pfeiffer.

Ifjúsági liga-selejtező:

Vulturij—Gloria, Gloria pálya, 15.45 órákor, biró Marita, határbirók Ciorogariu és Goicea

Ker. I oszt.:

Titanus—Tricolor, Titanus-pálya, 17.30 órákor, biró Adamovici, határbirók Vagalau és Jakab.

Astra—SGA, Astra-pálya, 10.00 órákor, biró Darázs, határbirók Polareczky és Ciupulga.

Díjmérkőzések:

CAA—Unirea, Unirea-pálya, 16.30 órákor, biró Simandan Ion, határbiró Gábor.

Transilvania—Hakoan, Unirea-pálya, 18.00 órákor, biró Gombos, határbiró Simandan Irimie.

Barátságos mérkőzés:

AMEFA vegyes—AMRA, Gloria pálya 14.00 órákor, biró Macian, határbirók Vogel és Bacila.

Az A)-liga állása

a Gloria—Juventus mérkőzés után

A csütörtöki Gloria CFR—Juventus mérkőzés után a bajnoki táblázaton csak annyi a változás, hogy a két csapat helyet cserélt egymással. A tabella a következő:

1. Venus	20	13	3	4	56:16	29
2. Rapid	20	10	7	3	59:26	27
3. Sp. Studentesc	20	7	10	3	39:29	24
4. UDR	20	7	9	4	35:32	23
5. Ripensia	20	8	5	7	33:33	21
6. CAMT	20	8	4	8	31:46	20
7. U. Tricolor	20	7	5	8	28:36	19
8. AMEFA	20	9	-	11	33:38	18
9. Carpati	20	7	4	9	32:36	18
10. Gloria CFR	20	7	1	12	24:54	15
11. Juventus	20	4	6	10	32:40	14
12. Victoria	20	4	4	12	16:32	12

O Pontosan ugyanabban az időpontban kell kezdeni a Kispes—Ujpest, a Hungária—Gamma és a Taxi—Ferencváros mérkőzést. A magyar szövetség miniszteri biztosa féltékenyen őrködik a bajnoki labdarugó mérkőzések sportszerűségének biztosításán. Különösen indokolt ez a mai kiélezett magyar bajnoki hátrában, amikor egyetlen gólon fordul meg a bajnokság sorsa. A sportszerűség mindenekelőtt való szemmel tartása szülte a legújabb intézkedést is, amelyről a következő táviratban értesítették valamennyi érdekelt egyesületet: „A június 2-án sorra kerülő Kispes—Ujpest, Hungária—Gamma és Taxi—Ferencváros nemzeti bajnoki mérkőzések kezdési időpontját egyöntetűen pontosan fél 6 órában állapítom meg. Gidófalvy.” A Ferencváros, Hungária és Ujpest tehát egyidőben minden erejét beleadva kell, hogy küzdjön vasárnap.

O Gerevich vezet a magyar kardvívók közt. Gerevich, a MAC kiváló versenyzője, a MAC Hősök-emlékversenyén aratott győzelmével az első helyre került az idei ranglistán. A helyezést a következők: 1. Gerevich MAC 25 pont, 2. Berczelly HTVK 20 pont, 3—4. Maszlay és Kovács HTVK 17 pont, 5. Rajczy dr. BEAC 16 pont,

— JUNIUS 9: KUPADÖNTŐ! Az eredetileg június 6-ára kitűzött kupadöntőt, amelyre a Rapid és a Venus csapatai minősítették magukat június 9-én bonyolítják le Bucurestiben. Tekintettel arra, hogy ekkor kerülne lebonyolításra az utolsó tavaszi nemzeti bajnoki forduló, ennek Bucuresti részére kiorsolt mérkőzéseit a következő sorrendben bonyolítják le: június 6: Venus—Sp. Studentesc, Rapid—Juventus, június 8: U. Tricolor—UDR.

O Elutasították a Hungária óvását — jogerős a 3:3. A Hungária az Ujpest ellen 3:3 arányban döntetlenül végződött mérkőzését a második gól miatt megővta, amely előtt a labda túljutott a határvonalon. Vághy Kálmán egyesbíró a Hungária óvását a FIFA játékszabályainak 5. pontja értelmében elutasította. Ez a szabály ugyanis kimondja, hogy a pályán minden kérdésben a játékvezető dönt és ő szerez érvényt a szabályoknak. Ilyenformán a Hungária—Ujpest mérkőzés 3:3 eredménye jogerőre emelkedett.

Négy csapat vesz részt a Caracostea tenisz-kupa küzdelmein

Tegnap közöltük a Camarasesou férfi tenisz-kupa aradi zónájának részletes sorsolását, alább a nők részére kiírt Caracostea kupa sorsolását közöljük, amelyet szintén négy zónában bonyolítanak le. Az aradi zónában négy csapat vesz részt és a sorsolás a következő:

Gloria
UDR
CAA
Autocub

A döntőt augusztus 1-ig kell lejátszani és a zónaközi mérkőzések során Kolozsvár Bucurestivel, Arad pedig Nagyváraddal méri össze erejét, a győztes pedig a védő TCR csapatával kerül szembe. Itt augusztus 20-ig lejátszandó az első forduló, a zónaközi döntőt szeptember 5-ig bonyolítják le, a kihívásos döntő pedig szeptember 20-ig kerül lejátszásra.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

Románnyelvű hírek

14: Bucuresti (364.5 m.), Radio Románia (1875 m.) 18.45: Bécs (506.8 m.) 19.45: Poste Parisien (312.3 m.) 20: Nizza (253 m.) 20.15: Bécs (506.8 m.) 20.15: Róma (31.02 és 25.51 m.) 20.45: Bucuresti (364.5 m.) Radio Románia (1875 m.) 22.10: Bucuresti (364.5 m.) Radio Románia (1875 m.) 22.45: Nizza (253 m.) 22.30: London (261 m.) 23: Bécs (506.8 m.)

Magyar nyelvű hírek

17: Francia rövidhullám (41.44 m.) 18: Donausender (325.4 m.) 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 és 31 m.) 18.50: Pozsony (298.8 m.) 19.30: Donausender (325.4 m.) 19.55: Bucuresti. (364.5 m.) 20: Radio Toulouse (328.6 m., Marseille Provence (400.5 m.) 20: Reichsender Böhmen (269.5 m.) 20.55: Róma II. (241.3 m.) Róma RH (21.15 m.) 21.15: Donausender (325.4 m.) 22.15: London National (261.1 m.) GSA (49.59 m.) GRX (30.96 m.) 22.45: Paris PIT (431.7 m.), Rennes (349.3 m.) Strassburg (349.3 m.), Lyon PIT (463 m.) 23.15: Reichsender Böhmen (269.5 és 31 m.) 23.30: Donausender (325.4 m.) 23.45: Belgrád (437.3 és 49.2 m.) 23.45: Pozsony (298.8 m.) 23.50: Besztercebánya (765.3 m.)

Német nyelvű hírek

6.05. 7. 10. 12.30. 14. 17.20: Összes német adók. 8. 10. 13. 15.30. 16. 20: Strassburg (349.3 m.) Lyon PIT (463 m.) Radio Lyon (215.4, 26 és 41 m.) 20.40: Prága (470.2 m.) 21.30: Radio Paris (1648 és 41 m.) 21.30: Olasz II. (Turin 263.2 m., Milánó 368.6 m.) Génua 263.3 m., Xrieszt 263.3 m.) 22: GSA (49.59 m.), LRX (30.96 m.), London National (261.1 m.) 22: Összes német adók. 22.45: Strassburg (349.3 m.) Lyon PIT (463 m.), Radio Lyon (215.4 m.) 23: Svájc Aleman Adó (539.6 m.) 23.15: London (345.1 m.) North Regional (449.1 m.), Midland Regional (296.2 m.) 23.30: Prága (470.2 m.) 24: Strassburg (349.3 m.) Lyon PIT (463 m.) Radio Lyon (215.4 m.), Rennes (288.5 m.) 24: Lipcse (382.2 m.) Berlin (356.7 m.) 0.15: North Regional (449.1 m.) Midland Regional (296.2 m.) 1: Valamennyi francia adó.

Francianyelvű hírek

16.30: Paris Mondial (1684 és 25.4 m.) 17: Paris Mondial (19.83, 25.24 és 25.33 m.) 19.15: Daventry (1500 m.) és 41.49 m.) 20.15: Róma (31.15 és 420.8 m.) 20.30: Radio Paris kivételével az összes francia adók. 21: Összes francia adók. 21: Ankara (31.7 és 1648 m.) 21: Moszkva (49.75 és 31.51 m.) 21: Radio Vatikán (48.47 m.) 21.15: Frankfurt (251 m.) 21.30: Radio Paris (1648 m.) 22: Newyork (16.87 m.) 22.15: Madrid (30.43 m.) 22.30: Róma (81.15 és 420.8 m.) 1.30: Olasz L. 1.30: Összes francia adók.

SZOMBAT, JUNIUS 1.

Bucuresti, Radio Románia, 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási orvosi tanácsok. 12.10: Lemezek. 13.20: Időjelzés művészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: N. Cucu xilofonozik. 13.50: Georges Thill-lemezek. 14: Hírek. 14.20: A londoni Covent Garden operaház ének- és zenekarának lemezei. 15: Az Országőr szervezet hete.

Radio Románia, 18: Az Országőr szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.01: Természetjáró krónika. 19.16: Nyugati vallásos zene lemezek. 19.55: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio Románia, 20.05: Az eszmék embere és a tettek embere. Gr. Tausian előadása. 20.25: Gheorghe Stefanescu énekel. 20.45: Hírek. 21.05: Radioposta. 21.20: A Lucafaurul zenekar Lya Crăciunescu énekszámával. 22.10: Hírek, sportközlemények. 22.30: Könyvi, és tánczene lemezek. 23.45: Hírek a külföldre franciául, németül, angolul és oroszul.

Budapest I. 7.40: Ébresztő, torna. 8: Hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: A Szegedi Ipari Vásár megnyitása. Közvetítés Szegedről. 13.55: A mezőtúri Református Gimnázium énekkara. 13.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Mihajlovsz Jenő meséi. Felolvasás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Zs. gön Lenke énekel zongorakísérettel. 18.45: Angol babonák, babonás angolok. Szobotka Tibor előadása. 19.15: Mursi Elek cigányzenekara muzsikál. 19.55: A magyar labdarugók szövetségének előadása. 20.15: Hírek. 20.25: A Rádióelői vidám tarka estje. 21.35: Angolnyelvű előadás. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: A rádió szalonzenekara. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Kacsai Pista cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 18.15: A Szociális Misszió Társulat előadása. 19.45: Mezőgazdasági felőra. 20.40: Schubert: V. szimfónia (D-dúr). Hanglemezeiről. 21: Hírek. 16-versenyeredmények. 21.25: Felvinczi Takács Alice hegedűl zongorakísérettel. 22.20: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. 22.50: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Rádiózenekar. 14: Népdalok. 14.30: Lemezek. 18.45: Népies zene. 19.20: Lemezek. 20.40: Népdalok. 21.40: Operarészletek. 23: Vendégloji zene. 23.50: Tánczene.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Országos Magyar Iparos Hitelintézetet állítanak fel

Közbenjárás annak érdekében, hogy a magyar iparosok is kapjanak állami megrendeléseket és az ipari képesítést vizsgákon magyar nyelven felelhessenek. — Teleki Adám gróf nyilatkozata

Az Országos Magyar Iparos Egylet működése elé érhető várakozással tekint az ország magyar iparossága. Ennek az új intézménynek első helyen megválasztott elnöke Reinhart Gyula, az országos nevű és tekintélyű aradi iparosvezető, míg a második elnöki tisztséget Teleki Adám gróf országgyűlési képviselő tölti be. Teleki Adám gróf most nyilatkozott az OMIE közeljövőben megkezdődő munkájáról, valamint munkatervéről és hangsúlyozta, hogy az egyesület még ebben az évben megkezdte működését.

— A működés megkezdése — mondotta — eddig azért késett, mert az alapszabályok jóváhagyása eddig nem történt meg, de minden remény meg van arra, hogy a jóváhagyást egészen rövid időn belül megkapjuk.

Az iparosszervezetek alapszabályainak ügye

A jogi személyiségek alapszabályainak jóváhagyása ugyanis már nem úgy történik, mint régen, mikor a minisztérium döntött egyedül a kérdésben. Az 1939. január 11-iki törvénnyel tudvalevőleg módosították a jogi személyiségekről szóló 1924. évi törvény harmadik szakaszát és a módosítás szerint

az új iparos szervezetek alapszabályait a minisztériumi jóváhagyás előtt az ipari és kereskedelmi kamarák szövetségének kell véleményeznie.

A véleményezést, illetve előzetes engedélyt a szövetség külön bizottsága adja ki. Ez a bizottság tüzték ki az OMIE alapszabályainak elismerését is. A bizottság ülése azonban bizonyos akadályok miatt elmaradt és így a jóváhagyás késik. Értesílésem szerint a bizottság ezekben a napokban újra összehívta és most már sor kerül a mi alapszabályaink tárgyalására is.

Bizottság jóváhagyása, illetve véleményezése után az alapszabályok a nemzetgazdasági miniszter elé kerülnek és ő adja meg a végleges jóváhagyást. Remélem, hogy a miniszterium kedvező értesítése június hónap folyamán föltétlenül megérkezik a cluj-i törvényszékhez.

Megindul a szakmai továbbképzés

Alapelvünk az, hogy beszervezzük a magyar iparosságot és átfogó érdekvédelmi szervezet létesítsünk számára. Munkatervünk pedig öt pontból áll. Ezek a következők:

1. Az országos magyar iparos szervezet megalakítása.
2. A magyar iparostársadalom helyzetének pontos felmérése és számbavétele.
3. A magyar iparostársadalom munkatervületén és fejlődésénél utján jelentkező akadályok elhárítása.
4. A magyar iparosnemzedék nemzeti és szakmájában történő nevelése.
5. A magyar ipar fejlődésének elősegítése az iparosok feltételének megteremtése és az iparos-továbbképzés.

— A szervezési a Magyar Népközösség iparos alosztálya végli. Ugy tervezzük, hogy egyelőre — az alapszabályok jóváhagyása után —

három szakmban kezdjük meg az iparos továbbképzést. Ezek a szakmák: szabó-, cipész- és témpipar.

Természetesen ezt a munkát tovább építjük és ezután kerül sor a többi szakma magyar munkásainak továbbképzésére is.

— Az összes magyar lakta városokban felvettük az érintkezést a magyar iparostársadalom vezetőivel és megérdeklődjük, hol a legnagyobb az igény magyar tanonciskolák felállítására. Egyelőre négy ardeali városban állítunk fel magyarnyelvű iparos tanonciskolát.

Ezek a városok a következők: Marosvásárhely, Nagyenyed, Csíkszereda és Székelyudvarhely. Az előbbi két városban a református, az utóbbi kettőben a katolikus egyház lesz az iskolafenntartó. Az iskolák segélyezésére vonatkozó kérvényünket már beadtuk a kormányhoz. A magyar tanonciskola még ezen az őszön megkezdheti a működését.

— Célunk tehát elsősorban az, hogy magyar szellemben szakoktatást nyúlthassunk az új magyar iparosnemzedéknek, a régi magyar iparosnemzedék pedig továbbképzésben részesítsük. De ezenkívül még sok más feladat is jelentkezett. Csak néhányat említek meg:

országos magyar iparos hitelintézetet állítunk fel.

Ennek megszervezése szakemberek bevonásával.

15 millió kilogrammot meghaladó aranykészlete van az Egyesült Allamok jegybankjának

14 százalékkal növekedett tavaly Románia aranykészlete

Kolozsvárról jelentik: Sokat írnak már arról, hogy milyen egészségtelen az arany megosztása az egyes országok között, mert míg egyes államokban nem tudnak mi kezdeni az arannyal, más országok jegybankjaiból ez a nemes fém ugyszóván teljesen eltűnt. Sokan jóslják, hogy az arany trónusa szűkebb és szűkebb körökben fog megjelenni, mint a legtöbbet. Az egyik legbiztosabb tőkebefektetés évezredek óta betöltött. Egyelőre az a tény, hogy az arany kitermelés egyre növekvő lendülettel folyik s évről-évre mind több aranyat szednek ki a föld méhéből.

Az 1939. évben 1,242,074 kilóra rugott a világ nyersaranytermelése, ami 7 százalékkal meghaladja az 1938. évi eredményt.

A számottevőbb aranykitermelő helyek a következők:

Délafrika és Transvaal	384.470 kg.
Egyesült-Államok	173.931 kg.
Kanada	165.595 kg.
Országország	163.293 kg.
Ausztrália	55.084 kg.
Mexikó	32.103 kg.
Nyugat-Afrika	26.034 kg.
Rodézia	24.012 kg.
Kolumbia	17.356 kg.
Bejga-Kongó	15.366 kg.
Csile	10.264 kg.
Brit-India	9.518 kg.
Románia	4.777 kg.
Egyéb országok	159.872 kg.

Az előbb felsorolt adatok az 1939. évi termelés mennyiségét mutatják.

A brit világbirodalom, Indiát, Ausztráliát, Kanadát és Délafrikát beleszámítva, a világ aranytermelésének több, mint fejtét tanja birtokában.

Jellemző, hogy ennek ellenére Nagybritánia messze hátrébe szorult az aranykészletek birtokosai sorában.

1939. év végén a világ jegybankjainak aranykészlete a következőképpen oszlott meg:

Egyesült-Államok	15,425,730 kg.
Franciaország	2,412,003 kg.
Anglia	1,032,679 kg.
Hollandia	622,162 kg.
Svájc	496,743 kg.
Belgium	542,904 kg.
Spanyolország	466,548 kg.
Argentína	398,904 kg.
Svédország	295,839 kg.
India	243,580 kg.
Délafrika	207,877 kg.
Kanada	198,290 kg.
Olaszország	171,580 kg.
Románia	113,258 kg.

val már folyik. A hitelintézet célja az lesz, hogy elősegítse a magyar iparosok eredményes munkáját, továbbfejlődését. A kormány-nál lépéseket tettünk, hogy az állami megrendelésekben a magyar iparosokat is arányosan részesítsék. Egyes erdélyi vármegyékben érintkezést kerestünk azokkal a hivatalos szervezetekkel, amelyek az iparosok számára az állami segélyeket, (pénzsegély, szerszám és műhelyberendezési kölcsön) szétosztják és kérjük, hogy ezek az szervek, illetve bizottságok állásfoglalásuk időpontjáról minket is értesítsenek, hogy bejelentessük a magyar iparosság igényeit is. Jogtanácsosunk, Jancsó Albert dr. már megkezdte működését és megnyitotta jogvédő irodáját a magyar iparosság számára. Elkészítettük a munkatervet az egyes városok ipari tagozatai részére. Ez a munkaterv a következő:

1. A magyar iparosság számbavétele és pontos helyzetük fellelőzése.
2. A jogvédő-iroda azonnali beállítása.
3. A mester- és tanoncvizsgákon a magyarok saját anyanyelvükön vizsgálhassanak és a vizsgáztató-bizottság tagjai közt magyar mester is legyen.
4. Az adóztatás kérdésének számbavétele.
5. A tanonckérdés.
6. Az iparosok segélyezése a fagovathán, a vidékeken történő gyűjtésekből.
7. Hitelnyújtás (Kolozsvárt például megbízható iparosoknak egyelőre a Hitelbank rövidlejáratú kölcsönököt ad.)

A világ jegybankjainak együttes aranykészlete egyébként kérekben 24 millió kg.-ra rug.

Jellemző, hogy ebben a kimutatásban a német birodalmi jegybank nem is szerepel, annak jeleül, hogy aranykészlete nem érdemel külön megemlékezést.

Anglia aranykészlete 1938. év végén még 2,390,519 kilóra rugott vagyis egy év alatt közel 57 százalékkal csökkent. Ez a csökkenés 1938. végétől 1939. végéig Hollandiánál 31 százalékos, Svájcánál 20 százalékos, Olaszországnál 8 százalékos. Ezzel szemben az Egyesült-Államok jegybankjainak aranykészlete 21 százalékkal, Franciaországé 11 százalékkal növekedett. Románia egy év alatt közel 14 százalékkal növelte aranyállományát.

Az 1940. év természetesen nagy eltolódásokat idézett elő a világ aranykészletének megosztásában. Azok a kisebb államok, amelyek belesodrótak a háborúba, vagy ennek jeleiről tanjanak, idejökörán a tengerentúrra menekítették át jegybankjaik sárga kincsét. Egyes államok hatalmas aranymennyiségeket áldoztak fel katonai célokra, mint például Svédország is. A hadviselő államok aranytartálékai az elmúlt hónapok alatt tovább csökkentek, az Egyesült-Államoké pedig ennek arányában tovább emelkedett.

Az aradi piac

Zöldspiac: Zöldpaprika drb. 6 lej, hegyes paprika drb. 2 lej, óburgonya kg. 4—6 lej, úsburgonya kg. 16 lej, száraz hagyma kg. 3—5 lej, zöld hagyma két kötés 1 lej, kelkáposzta drb. 15—20 lej, champion gomba kg. 70 lej, főzni való fok drb. 50—80 lej, száraz fok kg. 24 lej, kalarabé drb. 1 lej, tormá drb. 2—3 lej, jencso kg. 18 lej, hüvelyes borsó kg. 22—25 lej, murók kg. 40 lej, paszternák kg. 20—25 lej, petrezselyem kg. 40—50 lej, zöld petrezselyem drb. 1 lej, hónapos retek egy köteg 2 lej, paraj kg. 8—10 lej, spárga kg. 35 lej, celtér drb. 20 lej, száraz fokhagyma kg. 4 lej, zöld fokhagyma egy köteg 1 lej, savanyu káposzta kg. 14 lej, levesbe való zöldség egy köteg 4 lej, fejes sajtja drb. 1—2 lej.

Tej és tejtermékek: Juhtej kg. 48—56 lej, tehéntej literje 5—6 lej, savanyu juhtej literje 20 lej, tejfél literje 30—50 lej, vaj kg. 100—120 lej, orda kg. 40 lej, tojás drb. 2—2.60 lej.

Gyümölcs piac: Cseresznye kg. 14—26 lej, alma kg. 14 lej, dió kg. 24 lej, hámozott dió kg. 70 lej, aszalt szilva kg. 24—28 lej, citrom drb. 4—6 lej.

Baromfi piac: Pulyka párja 440—500 lej, tyúk párja 150—200 lej, mészos liba párja 920—960 lej, sovány liba párja 250—300 lej, csirke párja 40—120 lej, galamb párja 35—50 lej, sovány kacsa párja 150 lej.

Legújabb jelentéseink:

Virginio Gayda: Egymillióháromszázezer francia katona áll az olasz határon

Sürgetik az olasz lapok Korzika kérdésének rendezését

Róma. (Rador). A Stefani jelenti: A Giornale d'Italia a flandriai katonai helyzetéről kapcsolatban vezércikket ír, amelyet a lap főszerkesztője, Virginio Gayda írt alá. A marnei csoda nem ismétlődhet meg — írja a lap — mert ma Weygand tábornok nem számíthat az olasz határon levő francia csapatokra, amelyeket annak idején Joffre tábornok a marnei frontra küldött. Olaszország jelenlegi magatartása maga után vonja, hogy mintegy 1.300.000 főnyi francia katonát tartsanak összpontosítva az olasz határon és a Földközi-tengeren.

Weygand tábornok nem vonhatja vissza csapatait az olasz határról, sem a közelkeletről, a libiai határról, hogy megerősítse velük a sommei ellenállást, vagy hogy pótolja velük a Flandriában elvesztett hadosztályokat, amelyek a francia elitegységekhez tartoztak.

Anglia sem vonhat vissza csapatokat Szudánból, sem Egyiptomból, hogy azokkal együtt készüljön fel az esetleges megrohanásra. Ime néhány jelentős tény, amelyet a német-olasz egység eredményezett. Franciaország senkit sem vádolhat a dolgok ilyen állása miatt, amelyeket a szövetségesek versaillesi szütyenteljes árulása vont maga után és az, hogy Franciaország és Anglia ellenséges magatartást tanúsítottak Olaszországgal szemben.

Róma. (Rador). A Stefani jelenti: Korzika olasz sziget. — írja a Lavoro Fascista. — Azt tagadni, hogy Korzika nem olasz, egyenlő lenne azzal, mintha azt mondanák, hogy Szardínia sem olasz sziget. Ebben a háborúban, amelynek alkalmával vissza kell állítani a természetes egyensúlyt, a földrajzi, etnikai és földközti-tengeri helyzetet is rendezni kell. Korzika kérdését is véglegesen és gyökeresen meg kell oldani.

Dunkerqueni folyik a csapatok hajóra szállítása

Cáfolják Gamelin tábornok öngyilkosságának híreit

Páris. (Rador). A péntek reggel nyilvánosságra hozott hivatalos jelentés után a Havas-iroda a következő közleményt adta ki:

A Prioux tábornok vezetése alatt álló hadsereg jelentős kötelékei megérkeztek a dunkerquei erődvézetbe, más kötelékek folytatják a harcot, hogy utat nyissanak maguknak. Azoknak az egységeknek, amelyek eljutottak Dunkerquebe, sikerült átjutniuk a flandriai dombvidékre és összeköttetést teremtenek a Dunkerquet védő haderővel. A sebesülteknek és azon csapatrészeknek, amelyek a védelemlél nem feltétlenül szükségesek, behajózása kedvezően folyik. Dunkerquet határozottan védi az elárasztás, amellyel a vi-

déket víz alá borították, ugyszintén a haditengerészet és a légi haderő együttműködése.

Prioux tábornok sorsa, aki harcoló hátdécsapatai körében tartózkodott bizonytalan. Sem megerősíteni, sem visszautasítani nem tudják az elfogatásáról szóló német jelentést, viszont a Havas-iroda felhatalmazást nyert a Gamelin tábornok és Corap tábornok személyével kapcsolatos fantasztikus hírek visszautasítására.

A francia fővárosban tartózkodó belga hatóságok hivatalosan közölték, hogy a flandriai belga haderő folytatja a harcot. Ezeknek a csapatoknak jelentősége azonban még ismeretlen.

Több repülőgépet kér az angol expedíciós haderő

London. (Rador.) A Reuter iroda közli hivatalos helyről a német értesítésre hivatkozva, hogy Északfranciaországból tovább folyik az angol és francia csapatok elszállítása. Az elszállítottak számát titokban tartják, annyit azonban nyilvánosságra hoztak, hogy az igen jelentős. A szövetséges csapatok a parttól bizonyos távolságra lévő állásaikat tartják. A németek többször ismételték, hogy az angol csapatokat a part felé üldözik és azok rendetlenül vonulnak vissza az ellenség elől. Ezzel a ténnyel kapcsolatban hang sulyozzák, hogy

nem létezik nehezebb katonai feladat, mint a visszavonulás és az azután történő behajózás. Ez a művelet több bátorságot és fegyelmet kíván, mint bármilyen más háborús feladat.

Ez a visszavonulás sik területen folyik és a csapatoknak nincs módjuk, hogy elrejtőzzenek az ellenség elől. Ennek ellenére a visszavonulás zavartalan és nem menekülésszerűen megy végbe. A német légi egységek nem tudták megakadályozni a szövetséges haderők behajózását és

nem is tudtak komolyabb kárt okozni azokban a hajókban, amelyek ezt a súlyos feladatot végrehajtják. Ez a behajózás kimagasló példája három haderő összeműködésének: a szárazföldi, tengeri és légi egységeknek, melyek tökéletes együttműködést fejtenek ki. Ez a művelet szűk körzetben folyik és elismerésre méltó tevékenységet fejt ki a fenti három fegyvernem, valamint a kereskedelmi hajóhad is, amely csodálatosan együttműködik. Beavatottak egyébként úgy vélik, hogy Dunkerque környékének vízzel történt elárasztása csak egy-két nap múlva hozhat teljes sikert.

A Reuter-iroda közli: Több ezer brit katona, akik az expedíciós hadsereg tagjai, megérkezett a flandriai hadszíntérről. Közlésük szerint az expedíciós haderő 5:1 arányú veszteséget okozott az ellenségnek és minden vonalon beigazolták az ellenség feletti fölényüket. Valamennyi katona ajkáról azonban ez tör elő:

„Az Isten nevében kérünk, küldjete több repülőgépet!”

Kicsérélték a jugoszláv-szovjet kereskedelmi egyezmény okmányait

Belgrád. (Rador). Jugoszláviába tegnap érkezett meg az a szovjetbizottság, amelyet a kereskedelmi és hajózási egyezmény beökljezéséről szóló okirat aláírásával és a póttjegyzékonyv elkészítésével bíztak meg.

A szovjetküldöttség délelőtt a jugoszláv külügyminisztériumban kicsérélte a kereskedelmi és hajózási megápodás beökljezett okmányait. Ezután a külügyminisztériumban szűkebbkörű ebédet adtak a szovjet bizottság tiszteletére. A küldöttség előreláthatólag már ma este elutazik Szófiába.

Róma. (Rador). A Tribuna című lap belgrádi tudósítója írja: A jugoszláv közvélemény hangulata úgy látszik megnyugodott. Jugoszlávia ténylegesen tartja az eddigi külpolitikai irányvezetést mellett.

Bulgáriában a helyzet lényegében szintén nem változott. Bulgária továbbra is megőrzi semleges ségét.

Ma, szombaton ül össze a Balkán-szövetség gazdasági bizottsága

Belgrád. (Rador). Az Avaja ügynökség jelenti: A Balkán szövetség gazdasági bizottsága június 1-én Belgrádban összeül. Az ülészakot Cincár Markovics nyitja meg és a munkálatok 6 napig fognak tartani. Közben a román, török és görög bizottságok felkeresik Oplenacot és az Avaja hegyet.

Három husztalan nap lesz egy héten

Bucuresti. A minisztérium legutóbbi rendelete értelmében ezután úgy Bucurestiben, mint a vidéki városokban levő vágóhidak hetenként csak kétszer vehetnek emlíőállatokat. A husztalan napok számát ennek következtében az eddigi hetenkénti kétről heti három napra emelték. Az új rendelet értelmében ezután a vágóhidak hétfőn és pénteken vághatnak, még pedig hétfőre és keddre szükséges husmennyiséget, pénteken pedig a szombat, vasárnap és esetleg hétfő hosszúságúaknak megfelelő mennyiséget. A kötelező husztalan napok alkalmával szarvasbőrök felvágottak és halféle továbbra is fogyaszthatók.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

BELGRÁD. A belgrádi rádióállomás, amelyet eddig angol tőkés vállalat kezelte, a jugoszláv állam birtokába ment át 6.625.041 dinár ellenében.

LONDON. A Londonban tartózkodó Vilma holland királynő rendeletet adott ki azon személyek vagyonáról, akik a holland királyság területén laknak. A rendelet megállapítja, hogy ezeknek javal — akár bel- akár külföldön — a jelenlegi helyzet megszűnéséig a Londonban tartózkodó holland kormány tulajdonát képezik.

WELLINGTON. Újzeeland miniszterelnöke közölte, hogy a törvényhozás június ötödikén titkos ülést tart, a helyzet megvitatása végett.

LONDON. Az angol tengerészetügyi minisztérium közli, hogy a Curlew nevű angol cirkáló a norvég partok közelében néhány nappal ezelőtt bombát, madás következtében elsüllyedt. Négy tiszt és 5 matróz a tengerbe fulladt.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottatott meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetés ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST NYER

Periekt, jólfőző szakácsné utiházhoz felvétetik. Cim a kiadóban.

LAKÁS

Különbejáratu, butorozott szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. Str. Gen. Berthelot 6. a színházzal szemben.

Különbejáratu, uccai szoba azonnal kiadó. Bul. Carol 37., I. emelet, 11. ajtó. 2659

Kettőszobás, modern, magasföldszinti lakás, elő-, fürdőszoba és minden mellékkellyiséggel június 1-te kiadó a törvényes mellett. Str. Dumbrava Rosie 27., tel.: 19-43. 2654

VÉTEL-ELADÁS

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfosztásban. KÖLCSÖNÖK elsőhelyi beábltázásra. HATSCHER ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul. Carol 46 (Lakás ugyanott). Telefon: 26-95. 1505

Elköltözés miatt sürgősen eladó: báloszoba szőnyegek, függönygarnisok étkezőszerviz. Cim a kiadóban. 2658

KÜLÖNLEK

Elveszett egy fiatal vadászkutya. Megtalálójá jutalomban részesül Duca-ucca 20-22. szám alatt.

4 drb. autógumi

külső-belső, 600×20, vagy 600×32 méretben jó állapotban

megvételre kerestetik.

Cim a kiadóban.

Harisnya szemfelszedést és pótolást legolcsóbban készít harisnyakötőde Str. Moise Nicoură 1. 2195

Keleni és belföldi pereszőnyegek dísháló, modern ebédő kombinált szobák, recamierek, varrógépek, amerikai íróasztal, írógépek, Pianino, rövid keresztváros zongora és rövid zongora, Stingl-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásrendezést, ékszerket Za-logkölcson közvetítünk a tengervári zálogházba, előleget adunk, olcsón beszállítunk. Tempo bizományi üzlet. Pischke Eliz-palota.

I. Haas

uj ingatlanforgalmi iroda. Bul. Dragalina 9.

AJÁNL házakat, telkeket, földeket szőlőket jutányos közvetítés mellett 30.000 leitől minden esetben. 2506